

DEN NORSKE KIRKE
Bergen kirkelige fellesråd

MØTEINNKALLING

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 18.09.2019

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

MØTEINNKALLING**BKF - Bergen kirkelige fellesråd**

Dato: 18.09.2019 kl. 18:30
Sted: Kirkevergens kontor, Aasegården, Møterom
 FFO
Arkivsak: 19/00267
Arkivkode: 414

Mulige forfall meldes til Siri Hoff Austgulen sa267@kirken.no

SAKSKART	
Godkjenning av innkalling og saksliste	
36/19	Godkjenning av innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll	
37/19	Godkjenning av protokoll fra møte i BKF 19.06.19 - møte nr 03/19
Saker til behandling	
38/19	BKF - Økonomirapport pr 31.07.19
39/19	Møteplan for BKF 2020
40/19	Revidering av Eiermelding
Orienteringssaker	
41/19	Referat- og orienteringssaker

Bergen, 10.09.2019 [Click here to enter a date.](#)

Lars Kristian Stendahl Gjervik
 Leder

Siri Hoff Austgulen
 Møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/00267-24	Ugradert

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
BKF	BKF - Bergen kirkelige fellesråd	36/19	18.09.2019

Godkjenning av innkalling og saksliste

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 18.09.19

Saksorientering

Skriv inn teksten her.

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes slik den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/00267-25	Ugradert

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
BKF	BKF - Bergen kirkelige fellesråd	37/19	18.09.2019

Godkjenning av protokoll fra møte i BKF 19.06.19 - møte nr 03/19

Det er ikke kommet merknad til møteprotokollen

Vedlegg:

Protokoll BKF - Bergen kirkelige fellesråd 19.06.2019

Saksorientering

Skriv inn teksten her.

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokollen godkjennes som den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

MØTEPROTOKOLL

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Dato: 19.06.2019 kl. 1830 - 2100
Sted: Kirkevergens kontor, Aasegården, Møterom FFO
Arkivsak: 19/00267

Tilstede: Audun Magne Stølås (Arna), Janne Stølsbotn (Birkeland), Rune Kroken (Fana), Håvard G. Frøysa (Fyllingsdalen), Hilde Eldevik Rusaas (Landås), Bente Krokeide (Loddefjord), Ragnvald Jakobsen (Løvestakksiden), Karl Johan Hallaråker (Nygård), Lars Kristian Stendahl Gjervik (Olsvik), Jorid Laura Vingen Endal (Sandviken, delvis møtt, fra sak 28/19), Asbjørn Valen (Skjold), Per Kristian Erdal (Storetveit), Tor Nordeide (Sælen), Thor Kalland (Ytre Arna), Signe Sandberg (Årstad menighet), Bjarte Flaten (Åsane), Gudmund Waaler (geistl. repr), Jarle Sørås (Bergen kommune),

Asbjørn Vilkenen (kirkeverge), Mette Rogstad Heimli (økonomisjef), Tove Margrete Nordmark (sjef menighetsavdeling), Inghild Hareide Hansen (gravplassjef), Knut Arne Aasen (HR-sjef), Arne Tveit (kirkebyggsjef), Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef), Tor Andre Ljosland (kommunikasjonsrådgiver)

Møtende varamedlemmer: Stein Rune Risa (Bønes) for Øivin Christiansen, Nils Kristian Søfteland (Salhus) for Nils Gunnar Toppe, Anicken Smith Huun (Slettebakken) for Thor W. Brekkeflat

Forfall: Christian Nessel (Bergen domkirke), Bjørn Norstrand (Biskopshavn), Astrid Helene Olafsdottir (Eidsvåg), Lene H. Skårvik (Fridalen), Heidi Iren Saure (Laksevåg), Lodve Gidske (Søreide)

SAKSKART		Side
Godkjenning av innkalling og saksliste		
26/19	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte	3
Godkjenning av protokoll		
27/19	Godkjenning av protokoll fra møte i BKF 24.04.19 - møte nr 02/19	4
Saker til behandling		
28/19	BKF - Økonomirapport pr 30.04.2019	5
29/19	Høringssvar revidert Plan for diakoni i Den norske kirke	6
30/19	Internkontrollsystem	7
31/19	Arkivplan	8
32/19	Oppnevning av representanter til Kirkens Bymisjons representantskap for perioden 2019 - 2021	9
33/19	Bergen kirkelige fellesråd - godkjenning av avtale om overføring av grunnbokshjemler for Skjold kirke og Nygård kirkegård, samt revidert avtale for Møllendal gravplass	10
Referatsaker		
34/19	Referatsaker	11
35/19	Orienteringssaker	12

Bergen 26.06.19

Lars Kristian Stendahl Gjervik
Leder

Asbjørn Vilkenen
Kirkeverge

Godkjenning av innkalling og saksliste

26/19 Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	26/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes med følgende endringer:

Ny sak 35/19 - Muntlige orienteringer:

1. Tilsettinger og utlyste stillinger, HR-sjef Knut Arne Aasen orienterte
2. Stiftsdagene og utdeling av pionerprisen, kirkeverge Asbjørn Vilkenen orienterte
3. Kirkens hus, kontraktsforhandlinger med huseier i Marken 34, kirkevergen orienterte
4. Anbudsarbeidet på Antveit gravplass, kirkevergen og gravplassjef Inghild Hareide Hansen orienterte
5. Tall Ships Races, kirkens tilstedeværelse med gudstjeneste 21.07.19, kl.1600, i forkant av den offisielle åpningen og stand under arrangementet, kirkevergen orienterte
6. Innføring av eMeetings-app til høsten, administrasjonssjef Mona Gangsøy Eide orienterte

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

Godkjenning av protokoll

27/19 Godkjenning av protokoll fra møte i BKF 24.04.19 - møte nr 02/19

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	27/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokollen godkjennes som den foreligger

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

Saker til behandling

28/19 BKF - Økonomirapport pr 30.04.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	28/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 30.04.2019 til orientering.

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

29/19 Høringssvar revidert Plan for diakoni i Den norske kirke

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	04.06.2019	54/19
2 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	29/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Kirkevergen sender det fremlagte høringssvaret til Kirkerådet.

Møtebehandling

Representanten Karl Johan Hallaråker fremmet nytt forslag

Forslag til nytt kulepunkt i BKF's høringssvar under spørsmålet «Er det vesentlige forhold som mangler?»

- I kap 2 Troen som grunnleggende drivkraft for kirkens diakoni har en med mange viktige poenger, bl.a «Skapt i Guds bilde» som innebærer en anerkjennelse av ethvert menneskes verdighet. Det følges opp på flere viktige områder, men vi savner et vesentlig felt. Diakoniplanen bør ha med et avsnitt om «vern om livet fra unnfangelse til naturlig død» og omsorg, støtte og hjelp til vanskeligstilte gravide og familier i vanskelig situasjon. Dette poenget er viktig materialisering av det vi har nevnt om å «være en motkultur for å holde frem enkeltmenneskets egenverdi.»

Votering

Det var 21 stemmeberettigede og forslaget om å legge til foreslåtte tekst ble vedtatt med 17 mot 4 stemmer

Kirkevergens nye forslag til vedtak blir da:

Kirkevergen sender det fremlagte høringssvaret med tilleggsteksten som ble vedtatt i møtet, til Kirkerådet

Vedtak

Kirkevergens nye forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

30/19 Internkontrollsystem

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	04.06.2019	55/19
2 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	30/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar informasjonen til orientering

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

31/19 Arkivplan

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	04.06.2019	56/19
2 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	31/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar «Arkivplan for Bergen kirkelige fellesråd med tilhørende menighetsråd, sokneprester og proster» som fremlagt i møtet.

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

32/19 Oppnevning av representanter til Kirkens Bymisjons representantskap for perioden 2019 - 2021

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	04.06.2019	58/19
2 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	32/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd oppnevner følgende representanter til representantskapet for Kirkens Bymisjon for perioden april 2019 til april 2021:

	Fast representant:	Vararepresentant:
Fana prosti	Eva Taule	Rune Kroken
Åsane prosti	Magne Utle	Hilde Haaland Kramer
Bergen Domprosti	Kari Kaland Vestbøstad	Brith Barsnes Bjordal
Bergen kirkelige fellesråd	Asbjørn Vilkenen	Tove Margrete Nordmark

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

33/19 Bergen kirkelige fellesråd - godkjenning av avtale om overføring av grunnbokshjemler for Skjold kirke og Nygård kirkegård, samt revidert avtale for Møllendal gravplass

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19.06.2019	33/19

Kirkevergens forslag til vedtak

- 1) Under forutsetning av tilslutning fra Skjold menighetsråd, godkjenner Bergen kirkelige fellesråd avtalen for overføring av hjemmelen for Skjold kirke slik den foreligger.
- 2) Under forutsetning av tilslutning fra Nygård menighetsråd, godkjenner Bergen kirkelige fellesråd avtalen for overføring av hjemmelen for Nygård kirke og kirkegård slik den foreligger.
- 3) Bergen kirkelige fellesråd godkjenner en revidert avtale om Møllendal gravplass, som tilsier at Eiendommen 163/8 med påstående bolig (gamle forstanderboligen ved Møllendal gravplass) ikke overføres til soknet, men blir værende kommunens eiendom. Fellesrådet får ingen refusjon av investeringen som ble gjort på boligen i årene 2011/2013.

Møtebehandling

Det ble opplyst at Skjold og Nygård menighetsråd har gitt sin tilslutning

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt med endringer som fremkom i møtet. Vedtaket ble:

- 1) Bergen kirkelige fellesråd godkjenner avtalen for overføring av hjemmelen for Skjold kirke slik den foreligger.
- 2) Bergen kirkelige fellesråd godkjenner avtalen for overføring av hjemmelen for Nygård kirke og kirkegård slik den foreligger
- 3) Bergen kirkelige fellesråd godkjenner en revidert avtale om Møllendal gravplass, som tilsier at Eiendommen 163/8 med påstående bolig (gamle forstanderboligen ved Møllendal gravplass) ikke overføres til soknet, men blir værende kommunens eiendom. Fellesrådet får ingen refusjon av investeringen som ble gjort på boligen i årene 2011/2013

Referatsaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
34/19	19/00267-7	Referatsaker

1. Protokoll fra møte i AU 04.06.19 - møte nr 03/19
2. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 13.05.19 - møte nr 02/19
3. Protokoll fra møte i Kontrollutvalget 28.05.19

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering som de foreligger

Vedtak

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

Orienteringssaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
35/19	19/00267-7	Orienteringssaker

1. Tilsettinger og utlyste stillinger, HR-sjef Knut Arne Aasen orienterte
2. Stiftsdagene og utdeling av pionerprisen, kirkeverge Asbjørn Vilkenen orienterte
3. Kirkens hus, kontrakt med huseier i Marken 34, kirkevergen orienterte
4. Anbudsarbeidet på Antveit gravplass, kirkevergen og gravplassjef Inghild Hareide Hansen orienterte
5. Tall Ships Races, kirkens tilstedeværelse med gudstjeneste 21.07.19, kl.1600, i forkant av den offisielle åpningen og stand under arrangementet, kirkevergen orienterte
6. Innføring av eMeetings-app til høsten, administrasjonssjef Mona Gangsøy Eide orienterte

Vedtak

Informasjonen tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID	Gradering
Elin Træet		19/01534-6	Ugradert

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
BKF	BKF - Bergen kirkelige fellesråd	38/19	18.09.2019

BKF - Økonomirapport pr 31.07.2019

Vedlagt følger økonomirapport pr 31.07.2019.

Administrasjonen vil legge fram forslag til revidert budsjett i neste møte. Vedlagt denne økonomirapporten følger en oversikt over kjente endringer både i drifts- og investeringsbudsjettet.

I tillegg vil vi fram til neste møte gå gjennom investeringsbudsjettene for å justere disse i forhold til faktisk fremdrift i 2019. Vedlegget beskriver de største prosjektene dette gjelder.

Vedlegg:

2019 07 31 - Økonomirapport til FR

2019 09 09 Revisjon budsjett 2019 - foreløpige tall

Saksorientering

Det vises til protokoll fra AU 03.09.2019 sak 62/19 og vedtaket:

BKF arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.07.2019 til orientering.

**ØKONOMIRAPPORT PR
31.07.2019 FOR
BERGEN KIRKELIGE
FELLESRÅD**

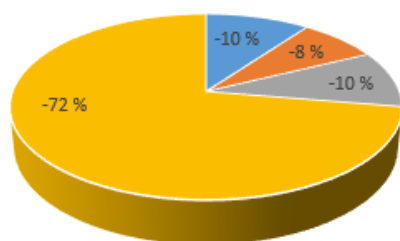
Oppsummering

Drift

Bergen kirkelige fellesråd forvalter store verdier og har ansvar for å forvalte disse på en god måte. Administrasjonen legger i hvert møte i fellesrådet fram rapporter som viser utvikling i inntekter og utgifter. I tråd med forskrift om økonomiforvaltning for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke skal det foreslås tiltak hvis det er nevneverdig avvik i forhold til opprinnelig eller regulert budsjett.

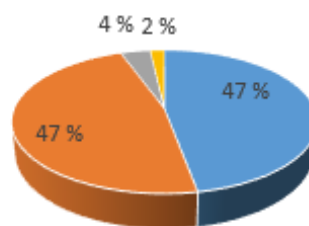
Inntektene i driftsregnskapet kommer hovedsakelig fra kommunen.

Hvor kommer inntektene fra

- 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter
- 1.3 Refusjoner/overføring
- 1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke
- 1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune

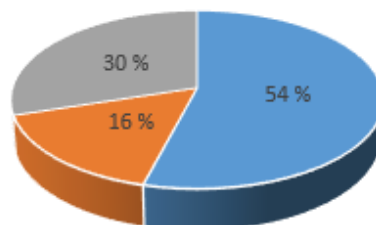
Hva brukes pengene til

- 2.1 Lønn og Sosiale utgifter
- 2.2 Kjøp av varer og tjenester
- 2.3 Refusjoner/overføringer
- 2.5 Tilskudd og gaver

Hvis vi fordeler driftsutgiftene til de ulike tjenesteområdene, så får vi denne fordelingen:

Ressursbruk i BKF

- Kirkelig virksomhet og administrasjon
- Kirkebygg
- Gravplass

Totaloversikt drift

Regnskap pr. 31.07.2019 58,33 % av året	Totaloversikt				
	Regnskap 31.07.19	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.07.18
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-13 695 518	-22 448 400	-22 448 400	61,0 %	-13 416 906
1.2 Salg av driftsmidler	-	-	-		-
1.3 Refusjoner/overføring	-10 732 180	-17 117 129	-17 117 129	62,7 %	-9 219 347
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-12 731 014	-22 094 000	-22 094 000	57,6 %	-11 027 600
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-94 621 639	-161 604 821	-161 604 821	58,6 %	-91 219 135
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-3 524	-	-		-2 530
Sum driftsinntekter	-131 783 875	-223 264 350	-223 264 350	59,0 %	-124 885 519
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	59 808 713	106 589 001	106 589 001	56,1 %	56 277 023
2.2 Kjøp av varer og tjenester	65 358 169	107 290 031	107 290 031	60,9 %	59 951 899
2.3 Refusjoner/overføringer	4 961 458	8 446 599	8 446 599	58,7 %	4 806 296
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	1 933 696	4 073 697	4 073 697	47,5 %	2 080 821
Sum driftsutgifter	132 062 036	226 399 328	226 399 328	58,3 %	123 116 038
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 432 826	-1 500 000	-1 500 000	95,5 %	-703 126
Sum finansposter	-1 432 826	-1 500 000	-1 500 000	95,5 %	-703 126
Netto driftsresultat	-1 154 665	1 634 978	1 634 978	-70,6 %	-2 472 606
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-	-		-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-1 634 978	-1 634 978	0,0 %	-
5.3 Bruk av bundne fond	-	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	56 086	-	-		38 484
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	56 086	-1 634 978	-1 634 978	-3,4 %	38 484
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-1 098 580	0	0		-2 434 122

Post 2.2 Kjøp av varer og tjenester. Utgifter til strøm pr 31.07.2019 er ca kr 0,2 mill høyere enn i fjor som følge av høyere strømpris. Samlet sett er kjøp av varer og tjenester litt høyere enn det som er lagt til grunn i periodisert budsjett, men vi forventer at forbruket vil justeres tilsvarende i løpet av året.

Post 1.5 Tilskudd til trosopplæring, kateketer og diakoner er mottatt. Da budsjettet for 2019 ble lagt fram var signalene fra Bjørgvin Bispedømme at vi ikke kunne forvente økning i tilskuddene fra 2018 til 2019. Det er derfor svært gledelig at tilskuddsbrevene viser at trosopplæringstilskuddene øker med 2,84 %, mens tilskuddsbeløpene for kateketer og diakoner øker med 6,25 % og for menighetspedagoger i kateketstillinger er økningen på 4,31 %. Økte trosopplæringstilskudd kommer menighetene til gode i form av økte driftstilskudd til trosopplæringsarbeid. BKF sine utgifter øker dermed tilsvarende inntektsøkningen (ca kr 400.000). Økningen i tilskuddene til kateketer og diakoner utgjør kr 360.000 i forhold til budsjett. Endringene innarbeides i revidert budsjett.

Post 1.3 refusjoner/overføringer og post 2.3 refusjoner/overføringer gjelder blant annet intern overføring av ressursbruk på gravplass som blir utgiftsført på kirkelig virksomhet og administrasjon. Eksempler på dette er fellesutgifter som IKT-utgifter og regnskapstjenester. Dette er en teknisk føring som verken har resultateffekt på totalnivå eller likviditetseffekt.

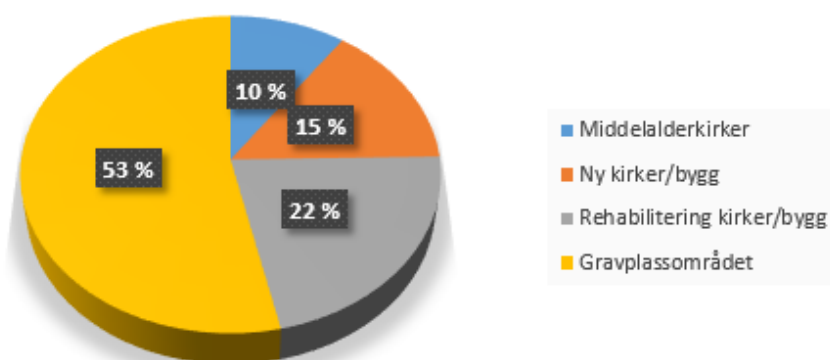
Totaloversikt investering

	Regnskap 31.07.2019	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 31.07.2018
Investeringsregnskap 2019				
Investeringer i anleggsmidler	38 343 749	144 657 000	144 657 000	46 076 612
Moms generell komp.ordn.inv.	6 231 606	-	-	11 489 530
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	-	-	-	1 062 231
Dekning av tidl.års udekket	2 333 333	4 000 000	4 000 000	2 333 333
Avsetninger	33 988 250	4 000 000	4 000 000	5 979 169
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	80 896 938	152 657 000	152 657 000	66 940 875
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-1 593 500	-	-	-
Refusjoner	-6 231 606	-	-	-11 489 530
Tilskudd til investeringer	-70 816 902	-121 313 000	-121 313 000	-41 003 317
Sum ekstern finansiering	-78 642 008	-121 313 000	-121 313 000	-52 492 847
Bruk av avsetninger	-13 330 000	-31 344 000	-31 344 000	-1 062 231
Bruk av tidligere års udisponert	-13 330 000	-31 344 000	-31 344 000	-1 062 231
SUM FINANSIERING	-91 972 008	-152 657 000	-152 657 000	-53 555 078
Udekket/udisponert	-11 076 736	-	-	13 385 798

Investeringsbudsjettet er vedtatt på rammenivå, enkeltprosjekter er kommentert under de respektive områdene.

Merverdiavgift på investeringer bruttoføres («Moms generell komp.ordn.inv» / «Refusjoner»), og har ingen resultateffekt. Beløpene blir innarbeidet i budsjettet ved slutten av året.

Fordeling investeringutgifter budsjett 2019

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Drift

Regnskap pr. 31.07.2019 58,33 % av året	Kirkelig virksomhet og administrasjon				
	Regnskap 31.07.19	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.07.18
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-2 908 378	-3 940 000	-3 940 000	73,8 %	-2 798 638
1.2 Salg av driftsmidler	-	-	-	-	-
1.3 Refusjoner/overføring	-10 159 362	-16 717 129	-16 717 129	60,8 %	-9 057 502
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-	-	-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-12 574 614	-21 941 000	-21 941 000	57,3 %	-10 875 500
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-45 123 478	-76 750 253	-76 750 253	58,8 %	-42 964 988
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-	-	-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-25	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-70 765 856	-119 348 382	-119 348 382	59,3 %	-65 696 629
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	55 499 438	98 335 297	98 335 297	56,4 %	52 479 916
2.2 Kjøp av varer og tjenester	12 270 933	20 074 366	20 074 366	61,1 %	11 249 846
2.3 Refusjoner/overføringer	10 027	-	-	-	429
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-	-	-
2.5 Tilskudd og gaver	1 933 120	4 073 697	4 073 697	47,5 %	2 077 245
Sum driftsutgifter	69 713 517	122 483 360	122 483 360	56,9 %	65 807 436
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 432 116	-1 500 000	-1 500 000	95,5 %	-703 126
Sum finansposter	-1 432 116	-1 500 000	-1 500 000	95,5 %	-703 126
Netto driftsresultat	-2 484 454	1 634 978	1 634 978	-152,0 %	-592 318
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-	-	-	-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-1 634 978	-1 634 978	0,0 %	-
5.3 Bruk av bundne fond	-	-	-	-	-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	56 086	-	-	-	38 484
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-	-	-	-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-	-	-	-
Sum interne finansieringstransaksjoner	56 086	-1 634 978	-1 634 978	-3,4 %	38 484
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-2 428 369	0	0		-553 834

Post 1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK (rettssubjektet Den norske kirke). Se post 1.5 under Totaloversikt drift for ytterligere kommentarer.

Post 2.1 Utgifter til lønn og sosiale utgifter hittil i år er på samme nivå i prosent av budsjett som i 2018.

Kirkebygg

Drift

Regnskap pr. 31.07.2019 58,33 % av året	Kirkebygg				
	Regnskap 31.07.19	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.07.18
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-69 685	-318 400	-318 400	21,9 %	-193 626
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-269 447	-400 000	-400 000	67,4 %	-76 038
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-	-	-		-
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-20 727 532	-35 532 913	-35 532 913	58,3 %	-20 206 667
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-	-		-
Sum driftsinntekter	-21 066 664	-36 251 313	-36 251 313	58,1 %	-20 476 331
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	209 749	387 459	387 459	54,1 %	42
2.2 Kjøp av varer og tjenester	21 089 769	35 863 854	35 863 854	58,8 %	19 821 349
2.3 Refusjoner/overføringer	24 248	-	-		2 500
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	-	-	-		-
Sum driftsutgifter	21 323 766	36 251 313	36 251 313	58,8 %	19 823 891
3.1 Renteinntekter og utbytte					
Sum finansposter	0	0	0		
Netto driftsresultat	257 103	0	0		-652 440
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-	-		-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-	-		-
5.3 Bruk av bundne fond	-	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-	-	-		-
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		0
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	257 103	0	0		-652 440

Driftsregnskapet ved utgangen av juli er tilnærmet i balanse, så om det ikke oppstår uventede hendelser, regner vi med å ha kontroll på det ut året.

Investering

Middelalderkirker

Vi har fire middelalderkirker i Bergen - Mariakirken, Domkirken, Korskirken og Fana kirke.

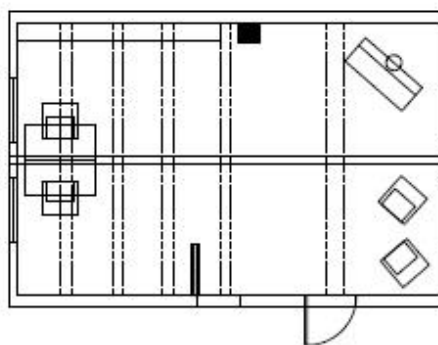
MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 31.07	Revidert Budsjet	Fondsavsetning pr 31.12.18	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Budsjet
Inntekter					
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		17 669 000			17 669 000
Inndekning merforbruk 2018		-4 000 000	-3 200 000		-4 000 000
Rentekompensasjon		464 000			464 000
Sum inntekter		14 133 000	-3 200 000		14 133 000
Utgifter	Regnskap 31.07	Revidert Budsjet	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
Domkirken/Korskirken rehabilitering		14 133 000			14 133 000
DOMKIRKEN	3 968 480				
KORSKIRKEN	4 817 575				
Fana - diverse rehabilitering (FANK1501)	67 264				
Sum utgifter	8 853 319	14 133 000		62,6 %	14 133 000

Domkirken

Trappetårnet («blyanten») er ferdig utvendig. Stillaset er fjernet. Innvendig rehabilitering skjer til vinteren. Til vinteren starter en også med utvendig rehabilitering av kirkeskipet. Vi er usikre på om vi skal sette stillas på hele skipet, eller bare deler av det om gangen. Sannsynligvis vil en bruke flere år på arbeidet som skal utføres (skifte av tak og rehabilitering av veggene).

Prosjektering av innvendig rehabilitering er startet, men er ikke kommet like langt som på Korskirken. Her jobber vi tett sammen med menighetsrådets kirkekomite for Domkirken.

Huset som ligger i øverste hjørne av Domkirkegården skal renoveres i høst/tidlig vinter. Har til nå bare vært et lager, men det skal fungere som avlastningsrom for kantorene og korene i Domkirken.

Korskirken

Den håndverksmessige hovedjobben nå er å kalke tårnet utvendig. Akasia regner med å være ferdig med det arbeidet i løpet av oktober, slik at stillaset rundt tårnet kan tas ned i vinter, når kalken er herdet. Vi har også noen mindre arbeider på kobbertak og spir, men dette arbeidet planlegger vi å gjøre med kranbil/lift. Det som da gjenstår på Korskirken utvendig er mindre arbeider med vinduer og dører, som tas fortløpende.

Landskapsarkitektene jobber med prosjektering av uteområdet. Målet er at området skal bli mer åpnet opp og gjort tilgjengelig for nye grupper mennesker, uten at vi dermed jager bort de som er der i dag. Planleggingen

Korskirkens uteområde: Selv i vår digitale tidsalder kan unge landskapsarkitekter trenge fysiske modeller for å få godt overblikk i arbeidet med utforming av nye ideer.

her må skje i nært samarbeid med bymisjonen, med politiet, med kommunen, Riksantikvaren og byantikvaren m.m.

Arkitektene jobber med innvendig prosjektering/planlegging. Vi prøver å tilrettelegge for en fleksibel kirke som kan dekke ulike behov.

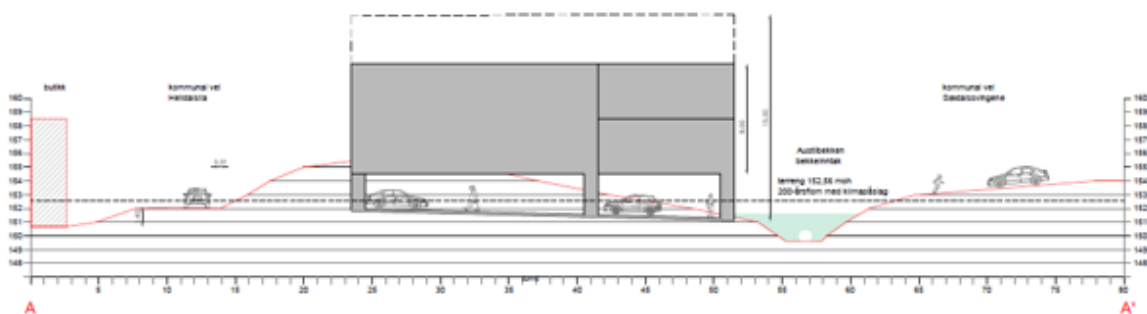
Nye kirker

NYE KIRKER

Inntekter	Regnskap 31.07	Revidert Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.18	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Budsjett
Sædalen nærkirkebygg		10 557 000	30 488 790		10 557 000
Investeringsmidler - nye kirker		11 043 500	20 379 823		11 043 500
Sum inntekter		21 600 500	50 868 613		21 600 500
Utgifter	Regnskap 31.07	Revidert Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
BIRA1430 Birkeland kirke, utvidelse	264 805	8 000 000	20 379 823		8 000 000
SÆDK1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg	27 413	11 000 000	30 488 790		11 000 000
Haukås nærkirke		1 000 000			1 000 000
Reserve / Prioriterte prosjekt ihht innspill fra menigheter		1 600 500			1 600 500
Sum utgifter	292 217	21 600 500	50 868 613	1,4 %	21 600 500

Sædalen

Reguleringsplanen er fremdeles under arbeid. Vi har god kommunikasjon med planetaten, men det er mange vanskelige detaljer som må på plass før den er ferdig.

Planlegging av sikring av kirkebygget mot 200-års flommer

Birkeland

Vi venter på nye uttalelser fra trafikketaten og blir nå assistert av advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA.

Haukås

Haukås menighet og Haukås kirke ble grundig presentert for politikerne under BKF's valgdebatt 21.august. Først etter at et nytt byråd har gjort ferdig sine forhandlinger og laget sin plattform, vil vi vite om vi har finansiering til et nytt kirkebygg.

Rehabilitering kirkebygg

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 31.07	Revidert Budsjet	Fondsavsetning pr 31.12.18	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
Investeringsmidler - kirker		11 043 500	2 515 112		11 043 500
Ekstramidler Fyllingsdalen kirke - kirketak		20 000 000			20 000 000
Rentekompensasjon		480 000			480 000
Sum inntekter		31 523 500	2 515 112		31 523 500
Utgifter	Regnskap 31.07	Revidert Budsjet	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
Rehabilitering kirker		28 700 000			28 700 000
Fridalen kirke, skifting av vindu kirkerom (FRIK1901)	250 211	400 000		62,6 %	400 000
Fyllingsdalen kirke - rehabilitering tak (FYLK1601, FYLK1701)	299 032	20 000 000		1,5 %	20 000 000
Johanneskirken rehabilitering (JOHK1701)	21 808	4 000 000		0,5 %	4 000 000
Loddefjord kirke - utvidelse kor, nytt tak uthus (LODK1801, LODK1901)	172 913	200 000		86,5 %	200 000
Nykirken - rehabilitering iht tilstandsrapport (NYKK1701)	366 980	300 000		122,3 %	300 000
Storetveit kirke - rehabilitering iht tilstandsrapport (STOK1701)	4 200	2 000 000		0,2 %	2 000 000
St. Markus kirke, rehabilitering iht tilstandsrapport (STMK1901)	9 450	1 200 000		0,8 %	1 200 000
Åsane gamle kirke, rehabilitering iht tilstandsrapport (ÅSGK1801)	14 090	600 000		2,3 %	600 000
Arna kirke - takreparasjon kyrkjestova (ARNK1801)	995 852				
Biskopshavn kirke - rehab ihht tilstandsrapport (BISK1601, BISK2601)	1 130 120				
Eidsvåg kirke - rehabilitering vegger og vindu (EIDK1601, EIDK1801)	419 976				
Fyllingsdalen kirke - nytt ringeanlegg (FYLK1901)	283 825				
Kirkedører - rehabilitering og vedlikehold (KDØR1701)	1 421 038				
Nygård kirke - sikring av tak (NYGK1801)	2 100				
Sælen kirke - fuktsikring (SÆLK1801)	34 000				
Søreide kirke - rehabilitering klokketårn (SØRK1701)	14 525				
Ventilasjonsanlegg Fyllingsdalen		500 000		0,0 %	500 000
ENØK-tiltak diverse kirker (ENØK1501, ENØK1801, ENØK1901, LODK1601)	1 226 229	1 000 000		122,6 %	1 000 000
Universeell utforming diverse kirker (SANK1703, ÅRSK1801, BIRA1801)	387 612	1 000 000		38,8 %	1 000 000
Reserve		323 500			323 500
Sum	7 053 961	31 523 500		22,4 %	31 523 500

Årstad kirke

Rullestolrampen ble gjort ferdig i sommer, med unntak av taktil merking som kommer på plass nå i august/september.

Det er bestilt maling av kirkedøren også, slik at hele inngangspartiet får et løft.

Handicap-toalett vil vi prøve å få realisert i vinter. (Er ferdig tegnet og godkjent).

Sandvikskirken

Vi venter enda på godkjenning fra byggesak når det gjelder rampen. Forventer godkjenning i høst, bygging sent i høst eller i 2020. Alle ytterdørene i Sandvikskirken er nå pusset opp.

Birgit Paulsen
August 15 at 3:48 PM

Da er hoveddøren i Sandvikskirken nydelig restaurert og på plass.

346 24 Comments 11 Shares

Kari Fortun En vakker kirke der jeg er døpt og konfirmert. ❤️
Like · 1w · Edited 1

Kathe Nygård ❤️
Like · 1w

Signe Spjeld Nydelig ,vakker kirke som jeg er døpt å viet i ❤️❤️❤️
Like · 1w

Rosemary Olsvik Flott kirke. som jeg også er døpt i. og min brot gitet seg der 🙏
Like · 1w

Frida B. Nilsen Et flott byggverk. Jeg er døpt og konfirmert der. Begge mine søstre er gift der. Den er fin innvendig og.
Like · 1w

Inger Bratland Hansen Frida B. Nilsen Riktig det Frida, pluss at vi og er konfirmert der og tvillingene mine der døpt der. Flott kirke.
Like · 1w

Anne-Karin Gundersen Flott kirke som jeg er konfirmert i,
Like · 1w

Berit Karin Skaar Konfirmert og gift her.
Like · 1w

Karen Margrethe Tangnæs ❤️👉👉
Like · 1w

Linn Mari Røseth Savner det grønne. Vet at det kommer ved tiden ved oksidering, men er bare mye penere 😊
Like · 1w

Rigmor Kristiansen 🍌🍌🍌🍌❤️
Like · 1w

Wibeke Mellingen Fin kirke, er døpt, konfirmert og gift i den.
Like · 1w

Ingrid Magnussen Den må ha kommet på plass i dag. så den ikke i går, men fin ble den.
Like · 1w

Ytterdørene på Sandvikskirken er nå ferdig rehabilitert – god respons fra «Folk fra Sandviken».

Eidsvåg kirke

Prosjektet i Eidsvåg anses som ferdig. Opprinnelig plan var å male en av veggene inne i kirkerommet. Underveis så vi at vi måtte male hele rommet når vi først var begynt. I tillegg malte vi sakristiet for å fjerne sporene etter gammel lekkasje. I inngangspartiet til kirkekontorene er vi ferdig med tilpasningene.

Eidsvåg: kirkerommet er malt

Eidsvåg: inngangspartiet er pusset opp og har fått nye møbler

Biskopshavn kirke

Akasia klarte ikke komme til med lift for å male øverste del av østveggen.

Å sette opp stillas ville alene koste minst 100 000,-. I tillegg kom arbeidspenger for håndverkerne.

Ved å leie inn et klatrefirma fikk vi gjort både malingsarbeidet og reparasjon av glassfeltene for 80 000,- totalt.

Dette vil vi vurdere også for andre kirker der det er vanskelig å komme til.

I løpet av vinteren er også hele sikringsskapet i kirken skiftet. Ved å dele opp skapet har

man samtidig løst problemet med hvem som kan betjene sikringer om noen skulle ryke, slik at alle brukere har tilgang til de vanlige sikringene, mens bare autorisert personell har adgang til hovedsikringene.

Budsjett er justert i henhold til hva vi har brukt.

Det er mange gjenstående behov i Biskopshavn: Skifte av hovedtak, skifte av punkterte vinduer, reparasjon av innvendig tak og utvidelse av menighets salen (menighetsfinansiert).

Dette er ting vi må se på i årene som kommer.

Fridalen kirke

I Fridalen har vi gjort noen tiltak allerede (dører, våpenhus m.m.). Nye vinduer til kirkerommet er bestilt og blir ventelig montert i høst.

I Fridalen har menighetsrådet jobbet med ny altertavle, betalt av menigheten selv (en skisse er plassert på bordet på bildet). En egen komité har valgt ut Håkon Gullvåg som kunstner til prosjektet. Altertavlen er enstemmig godkjent i menighetsråd og AU. Ligger nå til behandling hos biskopen.

I forbindelse med plassering av ny altertavle, må det også gjøres en del justeringer i kirkerommet for øvrig, for å skape en god helhet.

- Fargene på orglet må dempes
- Glassmaleriet må flyttes
- Kirkegulvet må slipes
- En halv-vegg i koret må fjernes

Dørprosjektet

Det er mange flotte kirkedører i Bergen. Dessverre er vedlikeholdet krevende, og det har gjennom årene blitt litt neglisjert. Delvis har det også blitt gjort uheldige valg av metoder. Nå går vi gjennom kirke for kirke. I år har vi gjort ferdig dører på Johanneskirken, St. Jakob, Åsane gamle kirke og Sandvikskirken. Den siste døren i Sandvikskirken (hoveddøren) blir ferdig nå i august. I Fridalen har vi skiftet dører inne. Nå er det dører i Domkirken og Korskirken som står for tur.

Vi hadde håpet også å få til Salhus kirke i år, men tror ikke at budsjettene strekker til for det.

En av dørene i St. Jakob var ødelagt. Mens dørene er på verksted, må vi ha midlertidige dører. Nå er ny dør på plass.

Dørene til gamle Åsane kirke har blitt rehabilitert

ENØK

Siden forrige fellesrådsmøte har vi gjort ferdig installasjon av varmestyringsanlegg i St. Markus kirke og er i ferd med å avslutte installasjon av tilsvarende anlegg i Åsane kirke. Utover høsten vil vi jobbe med optimaliseringer.

HJEMMELSOVERDRAGELSER

Bortsett fra Storetveit, er avtale for alle eiendommer signert av begge parter. For 26 eiendommer er hjemmelen overført. For 21 eiendommer pågår det arbeid med fradelinger, oppmålinger, avklaringer. Dette tar noe tid, men vi ser ingen store hindringer foran oss.

Når eiendomsjuristen vår kommer tilbake fra permisjon neste sommer, vil vi starte arbeidet med opprydding i egne forhold (sammenslåing av eiendommer til fornuftige størrelser o.l.).

Budsjettrevisjon

Når det gjelder investeringsregnskapet, har vi gjort justeringer innenfor kirkevergens fullmakter. Dette er også gjennomgått med kirkebyggutvalget på møte 22.august. Justeringene vil bli innarbeidet i budsjettjusteringer som legges frem for fellesrådet senere i høst.

Gravplass

Gravplassmyndighetens arbeid går planmessig etter årshjulet. Det har vært arrangert informasjonsmøte om Antveit gravplass, Åpent hus på Møllendal og en del oppslag i media. Antveit gravplass fikk til og med et lite vindu mot verden i Vestlandsrevyen. Gravplassmyndigheten har mange medieoppslag. Det blir prioritert da folkeopplysning er viktig for å bidra til en trygghet rundt tjenestene våre.

Drift

Regnskap pr. 31.07.2019 58,33 % av året	Gravplass				
	Regnskap 31.07.19	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.07.18
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-10 717 455	-18 190 000	-18 190 000	58,9 %	-10 424 642
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-303 371	-	-		-85 807
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-156 400	-153 000	-153 000	102,2 %	-152 100
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-28 770 630	-49 321 655	-49 321 655	58,3 %	-28 047 480
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-3 500	-	-		-2 530
Sum driftsinntekter	-39 951 355	-67 664 655	-67 664 655	59,0%	-38 712 559
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	4 099 525	7 866 245	7 866 245	52,1 %	3 797 065
2.2 Kjøp av varer og tjenester	31 997 468	51 351 811	51 351 811	62,3 %	28 880 704
2.3 Refusjoner/overføringer	4 927 183	8 446 599	8 446 599	58,3 %	4 803 367
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	576	-	-		3 576
Sum driftsutgifter	41 024 752	67 664 655	67 664 655	60,6%	37 484 712
3.1 Renteinntekter og utbytte	-710	-	-		
Sum finansposter	-710	0	0		
Netto driftsresultat	1 072 687	0	0		-1 227 848
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-	-		-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-	-		-
5.3 Bruk av bundne fond	-	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-	-	-		-
5.6 Avsatt til bundne fond	-	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		0
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	1 072 687	0	0		-1 227 848

Post 1.1 Fakturering av festeavgifter er a jour pr 31.07.

Post 2.2 Det er stor aktivitet på gravplassene med mange besøkende og mange innmeldte behov. Slåtten har vært bedre styrt enn siste år, men likevel har gresset blitt litt langt enkelte steder. Vi fortsetter å ha fokus på skjøtsel. Det har blitt igangsatt et prosjekt med mindre parti med eng på noen gravplasser og det er innført ny ordning for avfall på Møllendal gravplass, inkludert et forsøk på å samle in el-avfall da det er mange gravlykter som er batteridrevet.

I samarbeid med Akasia har vi nå fokus på å lage vedlikeholdsplaner for 2020. Fra og med sommeren 2019 organiserer Akasia driften på gravplassene i distrikt. Håpet er at dette kan øke lokal tilhørighet og oppfølging.

Investering

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

Inntekter	Regnskap 31.07	Revidert Budsjet	Fondsavsetning pr 31.12.18	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
Ordinær rammebevilgning 2019		22 000 000			22 000 000
Tilleggsbevilgning iht Gravferdsplan		4 000 000			4 000 000
Antveit 2019		25 000 000			25 000 000
Antveit 2018		25 000 000	32 000 000		25 000 000
Fra fondsavsetninger 2018		5 000 000	5 599 672		5 000 000
Investeringsmidler - fond til forskjønnelse		400 000	362 742		400 000
Sum inntekter		81 400 000	37 962 413		81 400 000

Utgifter	Regnskap 31.07	Revidert Budsjet	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
Bygg		11 500 000			11 500 000
Forprosjekt Solheim og Øvsttun kapell (SOLC1902, ØVSC1901)	719 875	1 000 000		72,0 %	1 000 000
Møllendal krematorium, samt BKF's bårerom		500 000		0,0 %	500 000
Rehabilitering driftsbygninger på gravplass	1 078 459	2 000 000		53,9 %	2 000 000
<i>BORG1801 Borgstova - rehabilitering bygg og bårerom</i>	196 815				
<i>EIDG1801 Eidsvåg gravplass - driftsbygg</i>	165 010				
<i>EIDG1802 Eidsvåg gravplass - klokketårn</i>	296 653				
<i>MØLC1802 Møllendal krematorium - rehab som følge av lekkasje</i>	51 331				
<i>MØLG1902 Møllendal - driftsbygg 1. etg.</i>	368 650				
Øvsttun kapell - rehabilitering	1 178 614	7 000 000		16,8 %	7 000 000
Utredning krematorium og livssynsnytralt seremonirom (LIVG1901)	72 875	1 000 000		7,3 %	1 000 000
Anlegg		65 900 000			65 900 000
Antveit gravplass - nyanlegg (ANTG1701)	2 082 620	48 000 000		4,3 %	48 000 000
Bevaringsplan og rehabilitering gravminner 1:2		1 000 000		0,0 %	1 000 000
Kalkyle og forprosjekt gravplasser	776 079	1 000 000		77,6 %	1 000 000
<i>TENG1218 Tennebekk gravplass - reguleringsarbeid</i>	157 441				
<i>TILG1801 Tilstandsanalyser gravplass</i>	618 638				
Møllendal - navnet minnelund		3 000 000		0,0 %	3 000 000
Møllendal - rehabilitering fontene (MØLG1904)	38 925	400 000		9,7 %	400 000
Nygård kirkegård - Fase B og Navnet minnelund	1 822 871	5 000 000		36,5 %	5 000 000
Port (minst en per år)		400 000		0,0 %	400 000
Rehabilitering gravplass - tilrettelagte graver	484 117	5 000 000		9,7 %	5 000 000
<i>MØLG1901 Møllendal - rehabilitering av trapper</i>	425 994				
<i>FANG1901 Fana kirkegård - forprosjekt rehabilitering</i>	58 123				
Universell utforming		400 000		0,0 %	400 000
VA-anlegg med vannposter Møllendal (MØLG1903)	4 500	1 700 000		0,3 %	1 700 000
Vannmålere alle gravplasser (GRAV1902)	41 332				
Sum utgifter inneværende års prosjekter	8 300 266	77 400 000		10,7 %	77 400 000
Overføres til investeringsfond					
Finansiering kjøp av gravplassareal Antveit og Øvsttun	2 333 333	4 000 000		58,3 %	4 000 000
SUM	10 633 599	81 400 000		13,1 %	81 400 000

Bygg

Forprosjektet på Øvsttun kapell er ferdig og forprosjekt på Solheim kapell er igangsatt. Pr i dag er det hovedsakelig utredning av hvordan grunnforholdene og endringer i grunnvannet har påvirket bygningen som pågår.

Møllendal krematorium og bårerom er ikke påbegynt. Midlene blir prioritert til forprosjekt for et større prosjekt som skal foregå i 2020.

Borgstova i Arna er ferdig og har blitt et bygg som vi alle kan være stolte av. Det samme gjelder klokketårn og driftsbygg på Eidsvåg gravplass. De tre prosjektene hadde som fellesnevner at de var gamle bygg som hadde noen flere utfordringer enn det som ble avdekket under første befaring, og at mur og maling ikke var tatt med i de første tilbudene. Vi vil arbeide videre med å få komplette pristilbud.

På Møllendal gravplass har driftsbygget vært stengt grunnet dårlig inneklima. Personellet på Møllendal og urneteamet trenger gode lokaler og vi har derfor åpnet opp første etasje på driftsbygget, da det var mulig å oppnå tilfredsstillende inneklima her. Resten av bygget vil bli prioritert fra og med 2020.

Øvrige midler som er satt av til driftsbygninger på gravplass vil bli brukt til å utrede lekkasje og resten vi bli overført til 2020 som en start på rehabiliteringen av driftsbygget på Møllendal.

Rehabiliteringen av Øvsttun kapell er hovedprosjektet i år. Kontrakten er på 7 545 000 kroner og den økte kostnaden vil bli innarbeidet i revidert budsjett.

Arbeidet startet i begynnelsen av juni i år, og var beregnet til å slutføres 15. november i år.

Underveis i prosjektet er det avdekket større råteskader enn antatt og det er også oppdaget asbest som har medført endringsmeldinger på 390.000,- eks mva, samt tidskonsekvens på tre uker forlenget byggetid. Prosjektet jobber med å finne løsninger som muligens kan hente inn noen av disse kostnadene og tidsforbruket. Brukere og menighet blir varslet om eventuelle forsinkelser i sluttdato etter at dette arbeidet er gjennomført.

Utredningen av krematorium og livssynsnøytralt seremonirom er ferdig fra oss og levert til Bergen kommune for innspill. Utredningen ble svært mye rimeligere enn antatt. Dersom Bergen kommune ikke har innspill til ytterligere arbeider så vil midler som er til overs bli disponert til Øvsttun kapell og til arbeid med en Kunst- og designplan, som er et av tiltakene i gravferdsplanen.

Anlegg

Utbyggingen av Antveit gravplass er i gang. Det er Sartor maskin som har fått oppdraget på grunnentreprisen. Kontrakt ble underskrevet i juli og kontraktsummen er på vel 27 millioner kroner med plan for ferdigstillelse 31.12.2020. I høst vil det arbeides videre med kontrakter på resten av utbyggingen.

Bevaringsplanarbeidet er ikke kommet så langt som ønsket, men i høst vil vi få på plass prosjektleder som kan ta arbeidet videre.

Reguleringsplanen for Tennebekk ligger til behandling hos kommunen.

Tilstandsanalyser gravplass. Arbeidet med tilstandsanalyser har ikke gått som ønsket, men vi har likevel tro på at vi skal kunne lage nye planer og beregninger ut fra det arbeidet som er gjort.

Arbeidet med navnet minnelund på Møllendal er i god gjenge. I arbeidet med minnelunden ble det klart at den lokasjonen som var forslått ble for trang og det var ikke mulig å gjøre den lett tilgjengelig. På denne bakgrunn er det valgt et nytt felt for navnet minnelund. Gravplassutvalget vil bli tatt med i prosessen med den nye navnete minnelunden. Minnelunden vil bli prosjektert i år, men vil først bli bygget i 2020.

Vi hadde gledet oss til å få på plass fontenen og kunstverket «Gutt på fisk» av Inggard Rosseland på Møllendal. Det har imidlertid kommet innspill fra landskapsarkitekten om at kunstverket av Nils Aas som er på lager bør settes opp i stedet. Vi har også funnet ut at den historiske plasseringen av skulpturen «Gutt på fisk» er noe annerledes enn først antatt. Det er behov for en strategi for kunsten som er på gravplassene og en styrket kunnskap om kunst. Administrasjonen trekker derfor prosjektet ut i 2019 i påvente av at det foreligger en Kunst- og designplan for gravplassene i Bergen.

Det største prosjektet i sommer er fase B av rehabiliteringen av Nygård kirkegård. Her har arbeidet pågått over sommeren, med en stopp på to uker. Det rapporteres god økonomistyring og fremdriftsplanen viser en god margin frem til ferdigstillelse 1. nov 2019. Som vi ser av bildene er det allerede plen på gravfeltene og minnesmerkene til begge navnete minnelundene er satt opp. Planen var å sette opp det ene først, men vi valgte å sette begge opp for å få hele anlegget ferdig.

Høsten 2019 vil det foregå en utredning av portløsninger for gravplassene i Bergen. Det vurderes samtidig andre løsninger for å begrense motorisert ferdsel på gravplassene, for eksempel om en kan bruke pullerter enkelte steder.

Rehabilitering gravplass er en sekkepost der nødvendige tiltak kan prioriteres gjennom året. På Møllendal er en viktig trapp rehabilitert, men leverandøren av rekkverket har vært syk og prosjektet har stått åpent i påvente av rekkverk. Rekkverket leveres i september.

Neste tiltak er masseutskiftning på gravfelt på Mjeldheim og Loddefjord gravplasser, samt på Fana kirkegård. Videre vil det bli rehabilitert 119 meter gjerde og en port på Solheim gravplass. Vi ønsker også å

prioritere prosjektering av rehabilitering av om lag en tredjedel av Fana kirkegård og prosjektere nytt inngangsparti og lagerplass på Nygård kirkegård.

Midler avsatt til universell utforming vil bli tatt med i prosjekt/tiltak som har tilgjengelighet som hovedformål.

Det har også vært oppstartsmøte for arbeidet med vannposter på Møllendal gravplass, først med forprosjekt og planer. Vi ønsker utførelse av vannposter på Møllendal, avdeling Haukeland i løpet av høsten, men noe av arbeidet vil trolig gå inn i 2020.

Prosjekt vannmåler på alle gravplasser går som planlagt og vi regner med å være klar til å svare kommunen at vi har fått alt på plass i 2019. Prosjektet er som mange andre gravplassprosjekt ikke særlig spennende da vi graver ned pengene, bokstavelig talt, men det må til for å følge offentlige krav. Vi vet ikke hva vannmålerne vil bety for driftsbudsjettet, men dette gir oss mulighet til å følge med og å styre ressursene bedre.

Det siste året har aktiviteten på investering på gravplassområdet vært lav og det er i hovedsak begrunnet i for liten kapasitet på prosjektledelse og at mange av prosjektene må ha en fase med forprosjekt før en kan iverksette. Farten er satt noe opp, og flere oppgaver blir løst. En del mellomstore prosjekt, inkludert rivning av to bygg, har gått i drift. Det er fortsatt et spesielt år, der utredninger og forprosjekt har fokus. Det er viktig, da det gir grunnlag for arbeid og planer i kommende år.

Budsjett 2019

Oversikt over kjente endringer, samt orientering i forhold til investeringsbudsjettene

I tabellene under følger en oppsummering av kjente endringer etter at budsjett 2019 ble vedtatt i desember 2019. Endringene blir innarbeidet i forslag til revidert budsjett som legges fram for fellesrådet i møte 30.10.19.

Driftsbudsjett

BKF-sak	DRIFT	Beløp	Kommentar
16/19	Bergen kommune - tilleggsbevilgning diakoni i levekårsområder	-500 000	Øker inntektene - benyttes til utvidelse av diakonistillinger
16/19	Bergen kommune - redusert tilskudd pensjon	7 500	Reduserte inntekter - dekkes innenfor vedtatte budsjettrammer
28/19	Den norske kirke - økt lønnstilskudd til kateketer og diakoner	-360 000	Øker inntektene (og reduserer underfinansieringen av disse stillingene). Budsjettert inntektsføring fra fond kan reduseres tilsvarende
28/19	Den norske kirke - økt tilskudd til trosopplæring	-400 000	Øker inntektene, men vil bli viderebetalt til menighetene slik at utgiftene øker tilsvarende
28/19	Økt trosopplæringstilskudd til menighetene	400 000	Ref. kommentar over
28/19	Den norske kirke - tilskudd til valg 2019	-1 057 614	Tilskuddet er mottatt juli 2019
	Valgtilskudd viderebetalt til menighetene	1 000 000	Utgiftsført august, utbetalt september
	Finansinntekter	-1 300 000	Øke inntektene pga høyere rente og ubenyttede fondsavsetninger "på bok". Budsjettert inntektsføring fra fond kan reduseres tilsvarende.

Innenfor gravplassområdet er det nylig kjent at det må gjennomføres et driftsprosjekt knyttet til tømning av sandfangkummer på alle gravplassene. Prosjektet omfang kartlegges før forslag til revidert budsjett legges frem, og foreslås dekket inn gjennom bruk av tidligere års avsetninger til disposisjonsfond.

Investeringsbudsjett

BKF-sak	INVESTERING		Kommentar
16/19	Bergen kommune - tilleggsbevilgning nytt tak Fyllingsdalen	-20 000 000	Taket blir skiftet i 2020 - kr 19.000.000 foreslås overført til fond i 2019
53/18 og 17/19	Kjøp av areal til utvidelse av Mjeldheim gravplass	13 843 986	Arealet ble ervervet i februar 2019 (ervervet var i utgangspunktet forventet slutført i 2018)
53/18 og 17/19	Finansiering kjøp av areal til utvidelse av Mjeldheim gravplass - inntektsføring av investeringsfond	-13 330 000	Beløpet tilsvarer kjøpesum bevilget av Bergen kommune, restbeløpet (dokumentavgift, meglerhonorar mv) dekkes innenfor rammetilskudd 2019
17/19	Grunnavståelse Møllendal	-1 300 000	Hordaland Fylkeskommune (Bybanen) foreslås overført til investeringsfond
17/19	Grunnavståelse Åsane kirke	-280 000	Hordaland Fylkeskommune (nye Åsane vgs og kulturhus). Overføres bundet investeringsfond og nyttes til tiltak knyttet til Åsane kirke

Nye kirkebygg

Både ny kirke i Sædalen og tilbygg Birkeland er forsinket i forhold til det som ble lagt til grunn ved budsjettbehandlingen i desember 2018. Budsjetterte investeringer i 2019 må derfor overføres til budsjett 2020.

Rehabilitering kirkebygg

Taket på Fyllingsdalen kirke blir skiftet i 2020. Av tilleggsbevilgningen fra Bergen kommune på 20 mill kroner foreslås totalt 19 mill kroner overført til 2020-budsjettet.

Øvrige forslag til justering i investeringsbudsjettet blir gjort innenfor rammen av kirkevergens fullmakter og er anbefalt av kirkebyggutvalget i møte 22. august.

Gravplass

Investeringsbudsjettet for gravplassområdet er (feilaktig) satt opp med full utbygging av Antveit gravplass i 2019. Frem til neste møte vil vi lage en prognose for forventet forbruk i 2019. Øvrige midler overføres til 2020-budsjettet.

Øvrige forslag til justering i investeringsbudsjettet blir gjort innenfor rammen av kirkevergens fullmakter. De største endringene er omtalt i økonomirapporten.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID	Gradering
Mona Gangsøy Eide		19/03203-3	Ugradert

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
BKF	BKF - Bergen kirkelige fellesråd	39/19	18.09.2019

Møteplan for BKF 2020

Arbeidsutvalgsmøter	Fellesrådsmøter
Tirsdag 04.02, kl. 13:15	Onsdag 19.02, kl. 18:30
Tirsdag 14.04, kl. 13:15	Onsdag 29.04, kl. 18:30
Tirsdag 02.06, kl. 13:15	Onsdag 17.06, kl. 18:30
Tirsdag 01.09, kl. 13:15	Onsdag 16.09, kl. 18:30
Tirsdag 13.10, kl. 13:15	Onsdag 28.10, kl. 18:30
Tirsdag 24.11, kl. 13:15	Onsdag 09.12, kl. 18:30

For mer informasjon, se vedlagt forslag til møteplan.

Vedlegg:

BKF og AU-datoer 2020.docx

Saksorientering

Det vises til protokoll fra AU 03.09.19 sak 63/19 og vedtaket:

BKF arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag til vedtak.

Forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar møteplan for 2020 som den foreligger

Møteplan 2020 for Bergen kirkelige fellesråd

Møtested for alle både AU og BKF-møtene: Kirkens hus i Marken 34

Møter AU 2020	Møter BKF 2020
AU-møte 01/20 - Tirsdag 04.02.20 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapirer: 27.01 - Utsending av sakspapirer: 28.01	BKF-møte 01/20 - Onsdag 19.02.20 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapirer: 10.02 - Utsending av sakspapirer: 11.02
AU-møte 02/20 - Tirsdag 14.04.20 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapirer: 06.04 - Utsending av sakspapirer: 07.04	BKF-møte 02/20 - Onsdag 29.04.20 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapirer: 20.04 - Utsending av sakspapirer: 21.04
AU-møte 03/20 - Tirsdag 02.06.20 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapirer: 25.05 - Utsending av sakspapirer: 26.05	BKF-møte 03/20 - Onsdag 17.06.20 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapirer: 08.06 - Utsending av sakspapirer: 09.06
AU-møte 04/20 - Tirsdag 01.09.20 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapirer: 24.08 - Utsending av sakspapirer: 25.08	BKF-møte 04/20 - Onsdag 16.09.20 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapirer: 07.09 - Utsending av sakspapirer: 08.09
AU-møte 05/20 - Tirsdag 13.10.20 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapirer: 05.10 - Utsending av sakspapirer: 06.10	BKF-møte 05/20 - Onsdag 28.10.20 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapirer: 19.10 - Utsending av sakspapirer: 20.10
AU-møte 06/20 - Tirsdag 24.11.20 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapirer: 16.11 - Utsending av sakspapirer: 17.11	BKF-møte 06/20 - Onsdag 09.12.20 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapirer: 30.11 - Utsending av sakspapirer: 01.12

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID	Gradering
Mona Gangsøy Eide		19/03215-3	Ugradert

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
BKF	BKF - Bergen kirkelige fellesråd	40/19	18.09.2019

Revidering av eiermelding

Fellesrådets leder, Lars Kristian Stendahl Gjervik har laget forslag til revidert eiermelding. Det er fire momenter som det er arbeidet særskilt med i forbindelse med revideringen av eiermeldingen.

1. Akasia barnehagene: ideell eller kommersiell?
Styret har selv vurdert denne saken og tilrår å endre selskapsform til ideell virksomhet. Dette kom fram i eierdialogen i vår. KS konsulent har utredet saken på oppdrag fra BKF, rapporten datert 26.8.19 ligger vedlagt.

Det tilrås endring av formål til ideelt formål.

2. Kontroll og rapportering:
Et av områdene som det ble brukt mye tid på når BKF vedtok sin første eiermelding var hvordan BKF skal drive kontroll av selskapet, og hvordan omfanget av rapportering skal være. Det ble vedtatt at aksjelovens bestemmelser om styrets ansvar for kontroll, samt de muligheter som ligger i at både kommune og generalforsamlingen selv kan initiere kontroll var tilstrekkelige. Dette medførte at BKF's kontrollutvalg ikke skulle drive selskapskontroll men føre kontroll over BKF's oppfølging av selskapet.

Det er to forhold som gjør at BKF bør tenke igjennom denne saken på nytt.

- Selskapets økonomiske utvikling og styrets manglende kontroll på situasjonen 2018.
- Bergen kommunens tilsynssak i Akasia barnehagene.

Etter mitt skjønn er det flere dilemma:

- Desto mer BKF skal involvere seg i selskapet, desto mer kapasitet og ressurser flyttes fra menighetsarbeid til kontroll og administrasjonskostnader.
- Desto mer BKF involverer seg, desto mer står vi også ansvarlig for hva som skjer i selskapet.
- Når selskapet blir gjenstand for negativ medieomtale får det konsekvenser for kirkens omdømme.

Fellesrådets leder, med tilslutning fra kirkevergen mener at vi ikke skal endre på strukturen i kontrollfunksjoner i selskapet. Vi mener det er tilstrekkelige kontrollfunksjoner i dag og mener det vil være feil prioritering av ressurser å pålegge

BKF større kostnader på dette. BKF bør, som i dag, følge opp selskapet gjennom styring på generalforsamling og eierdialog. Det bør fortsatt være slik at det er styret som er ansvarlig for selskapets kontrollfunksjoner og eiers styring bør skje gjennom oppnevning av styre og føringer i Eiermeldingen. Det vil alltid være slik at eier kan bytte ut styret om man ikke er fornøyd med leveransen. Men det tilrås hyppigere økonomirapportering og utarbeidelse av årshjul for internkontroll.

3. Bærekraft og samfunnsansvar

I eierdialogen har BKF blitt utfordret på å legge sterkere føringer for selskapet med tanke på bærekraft og samfunnsansvar.

Dette er tatt inn i Eiermeldingen i kapittel 1 og 3.

4. Styresammensetting i datterselskap

Skal eier mene noe om styresammensetting i datterselskap?

I den første Eiermeldingen ble det ikke lagt noen føringer på dette.

Fram til 2017 satt BKF med styrelederen i egenregiselskapet Akasia kirke og gravplass (AKG). Dette medførte at BKF hadde en helt annen styring og kontroll på AKG. Det er ikke gitt at dette er en løsning man ønsker seg tilbake til. Med AKG sitt økonomiske resultat i 2018 friskt i minne, er det nødvendig å vurdere om selskapet er best tjent med en annen styresammensetting i AKG.

Valgkomiteen tilrås at barnehagefaglig kompetanse knyttes til barnehagestyret istedenfor å legge denne kompetansen inn i konsernstyret. Dette gjorde også den forrige valgkomiteen i mars 2016, men styret har valgt å se bort fra dette.

Det tilrås at det legges inn en føring i Eiermeldingen om at styret på nytt vurderer hvordan styrestrukturen skal være i datterselskapene, særlig med tanke på AKG og barnehage selskapet.

I tillegg til disse fire punktene er det gjort noen mindre endringer i tråd med momenter som har kommet fram i eierdialogen.

Vedlegg:

Bergen Kirkelig fellestråd - KS-Konsulent - rapport 17-2019 - Akasia Barnehage AS.docx
Eiermelding BKF 2.0 sat til FR 18.09.2019

Saksorientering

Det vises til protokoll fra AU 03.09.19 sak 64/19 og vedtaket:

BKF arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag med de endringer som kom frem i møtet.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellestråd gir sin tilslutning til fremlagt forslag til revidert Eiermelding

Eiermelding

Bergen kirkelige fellesråd 2.0

Akasia AS

Kirkepartner AS

I denne meldingen redegjør Bergen kirkelige fellesråd (BKF) for sine eierskap i Akasia AS og Kirkepartner AS. Her finner du en oversikt over alle selskap med datterselskap som BKF har eierskap i, samt informasjon om hvorfor BKF eier aksjeselskap, hvordan BKF skal opptre som eier, og hvilke mål og forventninger BKF har til selskapene.

Innhold

1.	Innledning	3
1.1	Sammendrag.....	4
1.1.1	Oversikt over BKF's eierinteresser	4
1.1.2	Drift og eierskap i samsvar med lov	5
1.1.3	Kommunal støtte og offentlige tilskudd til BKF	5
1.1.4	Forholdet til menighetene	6
1.1.5	Dagens forvaltning av eierskapene.....	6
1.1.6	BKF administrasjonens oppgaver	6
1.1.7	Styresammensetning og mandat	6
1.1.8	Samfunnsansvar	6
2.	Hvorfor skal BKF eie?.....	7
2.1	Kirkepolitiske og samfunnsmessige begrunnelser for eierskap	7
	Barnehager med verdiforankring.....	7
	Håndverksmiljø og kirkebygg.....	7
	Gravplass.....	8
2.2	Akasia as (konsern)	8
2.3	Kirkepartner as	9
3.	Hvordan skal BKF utøve eierskapet.....	10
3.1	Hva kjennetegner gode eiere?.....	11
3.2	Samfunnsansvar	11
3.3	Ressursbruk og kompetanseutnyttelse.....	11
3.4	Styresammensetning.....	12
3.4.1	Akasia AS.....	12
3.5	Styrets arbeid.....	13
3.6	Prinsipper for god eierstyring.....	14
3.7	Eierdialog.....	18
3.8	Kontrollfunksjoner	19
4	Gjennomgang av BKF sine eierinteresser	20
4.1	Akasia AS	20
4.2	Akasia Kirke og Gravplass AS (AKG).....	21
4.3	Akasia Barnehage AS.....	23
4.4	Akasia Eiendom AS	24

4.5	Akasia eiendomsforvaltning AS.....	25
4.6	Akasia regnskap as	26
4.7	Kirkepartner AS.....	27
5.	Avkastningsmål og utbyttepolitikk	29
6.	Risiko, rapportering og omdømme.....	30

1. Innledning

Denne Eiermeldingen erstatter tidligere Eiermelding fra 2017.

Hensikten med Eiermeldingen kan oppsummeres i følgende punkter:

Eiermeldingen skal:

1. Tydeliggjøre Eierstrategier for selskap som Bergen kirkelige fellesråd (BKF) direkte eller indirekte har Eierinteresser i
2. Være styrende for selskapene og for Eier når konkrete valg og avgjørelser skal tas
3. Være et grunnlag for å bevisstgjøre og opplyse folkevalgte i fellesrådet, slik at man bedre kan ivareta Eierskapet og ansvaret man har som Eier
4. Være et dokument som gir våre samarbeidspartnere både i kommune, kirke og andre, innsyn i fellesrådets Eierskap.

Ved siden av å fremme arbeidet i menighetene har et av Bergen kirkelig fellesråds viktigste fokusområder de siste årene vært å løfte kvaliteten og effektiviteten på forvaltningen av områdene kirkebygg og gravplass, regnskapstjenester og administrative tjenester, samt hindre nedleggelse av menighetsbarnehager. Det har vært og er et mål, å bruke midler som kirken har til rådighet på en mest mulig effektiv måte samtidig som kvaliteten økes.

For å oppnå dette har fellesrådet gjennomført ulike tiltak som for eksempel;

- Omorganisering i 2012, der prostikontorene ble lagt ned og kirkevergen etablerte sentral ledergruppe og administrasjon med felles fokus på helhetlig ledelse av alle menighetene.
- Opprettelse av administrasjonslederstillinger med delegert personalansvar ute i hver menighet.
- Opprettelse av et felles kirketorg som betjener alle menighetene
- Etablering av Akasia AS som konsern, med datterselskap.
- Etablering av gravplassutvalg.
- Etablering av kirkebyggutvalg.
- Knyttet seg til Kirkepartner AS som kunde og Eier.

BKF forvalter Eierskapet i Akasia AS og vedtar Eiermeldingen. BKF's tre kjerneverdier er; åpen, frimodig og troverdig. Dette er verdier som vil ligge til grunn i BKF's oppfølging av sine Eierskap.

Akasia er nå i ferd med å bevege seg ut av etableringsfasen, konsolidere seg og stake ut kursen framover. Det er naturlig å revidere Eiermeldingen nå, slik at sittende fellesråd som sjøsatte Akasia-skuta kan bruke sin kunnskap og erfaring til å justere kursen på noen punkter før nytt fellesråd tar over ansvaret.

BKF skal opptre som en langsiktig, forutsigbar og kompetent Eier, og ta beslutninger som er til det beste for kirken i Bergen.

Lars Kristian Stendahl Gjervik
Leder Bergen kirkelige fellesråd

Nordre Skulstad 8. sep. 2019

1.1 SAMMENDRAG

Eierskap og måten eierskapet utøves på kan være av stor betydning for selskapers verdiskapning. Hyppigere endringer i samfunnet og i næringslivet øker betydningen av virksomheters evne til omstilling og innovasjon. Det stilles oftere enn før større krav til at virksomheters ledelse må ta store og viktige beslutninger på kort tid. God eierstyring og selskapsledelse sammen med retningslinjer for styre og ledelse i hvert selskap vil alltid være nyttige verktøy. Det er derfor viktig at eiermeldingen er oppdatert og i tråd med eiers vurderinger rundt selskapenes veivalg.

Det er få kirkelige fellesråd som har eierinteresser i så store aksjeselskap som Akasia AS. I tillegg til selskapet Kirkepartner AS, som mange i kirken eier en del av, kjenner vi ikke til at andre kirkelige fellesråd har organisert virksomheten slik vi i Bergen har gjort det.

Det er sannsynlig at kirken i fremtiden må finansiere mer av sin egen virksomhet selv. Derfor mener vi at kirken aktivt bør jobbe for å få flere finansielle ben å stå på. Vi mener at vi ved å etablere Akasia AS tar ansvar, er pionerer og legger til rette for at kirken kan skaffe noen flere egne inntekter. Vi har stor tro på at denne organiseringen vil bidra til at offentlige midler blir brukt på en effektiv måte, at kvaliteten på det som leveres vil øke og at den kommersielle delen av selskapet vil generere noen inntekter til kirken.

1.1.1 Oversikt over BKFes eierinteresser

Pr. 18.09.2019 har Bergen kirkelige fellesråd følgende eierskap:

Selskap	Eierandel
Kirkepartner AS	8,16 %
Akasia AS (morselskap, direkte eier)	100 %
Akasia Barnehage AS (datterselskap, indirekte eier)	100 %
Akasia Eiendomsforvaltning AS (datterselskap, indirekte eier)	100 %
Akasia Eiendom AS (datterselskap, indirekte eier)	100 %
Akasia Regnskap AS (datterselskap, indirekte eier)	100 %
Akasia Kirke og Gravplass AS (datterselskap, egenregi, indirekte eier)	100 %

1.1.2 Drift og eierskap i samsvar med lov

Bergen kirkelige fellestråd eier de nevnte selskap på vegne av soknene i Bergen i tråd med Lov om Den norske kirke av 1996 (kirkeoven) § 14.

Deler av de plikter som ligger hos BKF innebærer at BKF må besørge vedlikehold av soknens kirkebygg og gravplasser. I utførelsen av disse oppgavene kan man henvende seg til aktører i markedet eller, slik som BKF har valgt, utføre det ved intern tjenesteytelse (såkalt egenregi) i tråd med anskaffelsesloven og -forskriften.

Akasia AS har i dag et egenregiselskap som ikke er utsatt for konkurranse (Akasia kirke og gravplass AS (AKG AS)), samt kommersielle selskap som er i overlappede marked (Akasia eiendomsforvaltning AS og Akasia regnskap AS). For å sikre at den konkurransemessige delen ikke subsidieres av offentlige midler, er det viktig at det er et tilstrekkelig og klart skille mellom selskapene. Det er for eksempel ikke lov for det kommersielle selskapet å benytte egenregiselskapets administrative støttefunksjoner og/eller utstyr uten at det betales for tjenestene. Organiseringen av den konkurranseutsatte virksomheten bør derfor så langt som mulig være ledelsesmessig, personalmessig og fysisk, atskilt fra egenregivirksomheten. Det må som et minimum føres separate regnskaper, med korrekt allokering av inntekter og utgifter i selskapet, for å unngå kryssubsidiering.

Til Akasia AS sitt styre skal det rapporteres for hvert selskap separat.

BKF ser det som avgjørende at selskapet er etterrettelig og transparent på disse områdene.

Ifølge utredningen til advokatfirmaet Wikborg Rein fra 31. august 2016 er dette likevel ikke til hinder for samlokalisering og felles fagmiljø. Men, dette krever høy bevissthet og etterrettelighet, samt gode rutiner som ivaretar forskrift om egenregi.

1.1.3 Kommunal støtte og offentlige tilskudd til BKF

BKF har i dag (2019) følgende hovedinntektskilder:

DRIFT

Bergen kommune	162 millioner kroner
Stat	22 millioner kroner
Egen finansiering	22 millioner kroner

INVESTERING

Bergen kommune	121 millioner kroner
----------------	----------------------

Total sum: 327 millioner kroner

1.1.4 Forholdet til menighetene

BKF er sammen med menighetsrådet ett av to organer som opptrer på vegne av (rettssubjektet) soknet. Kirkeloven definerer hvilke områder menighetsråd og fellesråd har ansvar for. Kirkeloven § 14 gir en positiv avgrensning for fellesrådets oppgaver, mens menighetsrådet har en negativ avgrensning, som betyr at det er menighetsrådet som opptrer på vegne av soknet om ikke annet er definert i § 14 eller at menighetsrådene har blitt enige om det. Jf. § 14 siste ledd.

1.1.5 Dagens forvaltning av eierskapene

BKF opptrer på vegne av soknene som eier av Akasia AS. På samme vis som BKF er eier av kirkebyggene på vegne av soknene i Bergen, er BKF eier av Akasia AS. Selskapet har ikke andre eiere enn BKF. BKF er generalforsamling i selskapet og utøver sitt eierskap gjennom generalforsamlingen og eierdialogen.

1.1.6 BKF administrasjonens oppgaver

Kirkevergen eller den kirkevergen peker på, har én plass i styret. Det er generalforsamlingen som velger styre til Akasia AS. I tillegg er det naturlig at kirkevergen i samarbeid med Bergen kirkelige fellesråds folkevalgte leder er delaktig i eierdialogen. (jf. 3.7 s. 17 Eierdialog). Kirkevergen skal motta økonomirapporter som behandles i styret. Ut over dette har ikke BKF administrasjonen noen oppgaver som eier i forhold til selskapene.

1.1.7 Styresammensetning og mandat

Den kanskje viktigste oppgaven for BKF som eier er å velge gode styrer til å forvalte selskapene. En viktig oppgave for styret er å utarbeide klare mål og strategier for selskapet innenfor rammene i selskapets vedtekter.

Bergen kirkelige fellesråd er opptatt av at selskapene ledes av egnede personer og at de styrer etter mål som samsvarer med eiers mål, at selskapene har egnet strategi og hensiktsmessige beslutningsstrukturer, at ledelsen disponerer kapitalen formålstjenlig, at driften er bærekraftig og at eiere og allmenheten får godt innsyn i selskapenes virksomhet.

1.1.8 Samfunnsansvar

Styret og den daglige ledelsen har ansvaret for å integrere samfunnsansvar i forretningsdriften.

BKF forventer at selskapene integrerer etiske, klima, miljø- og sosiale hensyn i tråd med eller utover gjeldende lovkrav. BKF forventer videre at perspektiver rundt kirkens forvalteransvar blir ivarettatt

2. Hvorfor skal BKF eie?

2.1 KIRKEPOLITISKE OG SAMMFUNNSMESSIGE BEGRUNNELSER FOR EIERSKAP

Barnehager med verdiforankring

Fellesrådet har siden 2006 uttalt at en ønsker å hindre nedleggelse av menighetsbarnehager/ barnehager med utvidet formålsparagraf. For å ivareta dette har man valgt å bli en stor barnehageaktør, der også barnehager uten utvidet formålsparagraf inngår i portefølje. Som samfunnsaktør ser kirken i Bergen det som en viktig oppgave å være en verdiformidler i barnehagesektoren, og bidra til lokalsamfunn preget av trygghet, åpenhet og omsorg for hverandre.

Alle barnehagene i Akasia gruppen bygger på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon. De har fokus på å ivareta barndommens egenverdi og legger grunnlag for livslang læring gjennom samspill og lek. Akasias menighetsbarnehager bidrar i tillegg til å gi barn erfaring med, opplevelse av, og kunnskap om kristen tro og tradisjon.

Håndverksmiljø og kirkebygg

Fellesrådet har siden 2005 vurdert det slik at det har vært ønskelig å bygge opp egen håndverkerkompetanse. Dette gjelder særlig på vedlikehold og restaurering av middelalderkirker, men også kirkebygg generelt. Det finnes få slike spisskompetansmiljø i Norge og tilgangen på håndverkere er lav. Det er også slik at kompetanse og kapasitet er etterspurt i det kommersielle markedet, slik at potensialet for eksternt salg er tilstede. Det er i den norske kirkes interesse at disse gamle håndverksfagene/ferdighetene blir tatt vare på og gjort tilgjengelige.

Akasia har i dag medarbeidere som utgjør et komplett fagmiljø innenfor eiendomsforvaltning, prosjektering, prosjekt- og byggeledelse, renhold, service og drift samt de viktigste bygg- og anleggsfagene. Dette er fagområder som: trepleie, gartner og anlegg, renhold, tømrer og snekker, murer og maler, anlegg og entreprenør, ingeniør og arkitekt.

Gjennom mange års erfaring med restaurering av våre egne kirker og i samarbeidsprosjekter med blant andre riksantikvaren, har Akasia bygget opp en unik kompetanse når det gjelder restaureringsarbeider.

Akasias håndverkere og fagledere har inngående kunnskap i de gamle håndverksmetodene og valg av riktige materialer. De har også et bredt nettverk av andre håndverkere og fagmiljø med tilsvarende kompetanse andre steder i landet og i Norden.

Gravplass

Akasia Kirke og Gravplass AS ivaretar viktige funksjoner som BKF har ansvaret for. På gravplassområdet har selskapet høy kompetanse og fagmiljø innenfor de ulike områder som f.eks. gartner, trepleie og anleggsdrift, rehabilitering av gamle gravplasser, bygging og tilrettelegging av nye gravplassområder.

Fellesrådet mener at kirken er tjent med å ivareta denne kompetansen innenfor Akasia-paraplyen. Særlig gjelder dette rehabilitering, bygging og tilrettelegging av gravplasser og gravplassområder. Gravplassforvaltning krever en stor aktsomhet overfor publikum slik at man ikke unødige rokker ved gravplassenes ro og verdighet.

2.2 AKASIA AS (KONSERN)

Hensikten med å eie Akasia AS er:

1. Å få mest mulig ut av de midlene som fellesrådet til enhver tid disponerer. Altså at en får mer for pengene enn ved en annen type organisering.
2. Å få en tilstrekkelig høy kvalitet på tjenester til BKF.
3. Å genere inntekter til kirken i Bergen.
4. Kirkepolitiske og samfunnsmessige hensyn. (se kap. 2.1)

BKF sin vurdering i dag:

Selskapet er fortsatt i en tidlig fase. Selskapet har vært i full drift siden 2016 og det har vært utfordringer på veien. Når det gjelder punkt en og to er det gode eksempler på at deler av selskapet leverer god kvalitet til god pris. Men det er også eksempel på det motsatte i andre deler i selskapet. På bakgrunn av regnskap og årsberetning for 2018 er det grunnlag for å si at styret må ta nødvendige grep for å justere kursen, slik at en kan levere jf. punktene over.

Det vil være behov for at BKF følger selskapet tett også de neste årene, og at en som eier bidrar til at selskapet utvikler seg i tråd med eiernes ønsker. Dette gjøres gjennom generalforsamlingen og eierdialogen.

Se ellers vurdering av hvert enkelt datterselskap i kapittel 4.

2.3 KIRKEPARTNER AS

Siden forrige eiermelding er selskapene Kirkepartner as og Kirkepartner IKT as fusjonert til Kirkepartner AS. I forbindelse med omorganiseringen har BKF tatt en mer aktiv rolle som eier. Dette har vi gjort gjennom en større eierpost (fra 0,12 % til 8,16%), og vi har gitt selskapet et lån på kr 1 044 135,-. Beslutningen ble tatt etter at BKF gjorde en selvstendig gjennomgang av selskapets økonomiske status i 2018.

Kirkepartner er kirkens egen leverandør av IKT-tjenester og definert som et egenregiselskap. Initiativtakerne var Kirkerådet, Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA), Opplysningsvesenets fond og Kirkelig fellestråd i Oslo. Se kapittel 4 for oppdatering av dagens eierstruktur.

BKF sin vurdering da vi kjøpte aksjer:

Da beslutningen om å knytte Bergen Kirkelige fellestråd til Kirkepartner var følgende momenter avgjørende:

- De tekniske løsningene som ble tilbudt ble vurdert som tilfredsstillende.
- Erfaringer fra de fellestråd som allerede hadde knyttet seg til var positive.
- En ønsket å støtte opp om og være lojal mot kirkens egne IT leverandør.
- Kostnadene ble beregnet til å bli lavere enn de var med gjeldende avtaler.
- Det lå en positiv forventning om høyere kvalitet på tjenester, infrastruktur, driftssikkerhet og support.
- Det lå en forventning om at felles IT-systemer i hele Norge ville gi besparelser og effektivisering.

Aksjen ble kjøpt ett år før BKF la over driften til Kirkepartner IKT. Den ble da kjøpt for at BKF skulle kunne benytte varmestyringsavtalen som selskapet hadde å tilby.

BKF sin vurdering i dag:

BKF mener at det vil være et fortrinn om hele Den norske kirke samlet seg i en felles IT-løsning. Dette både for at det vil effektivisere kommunikasjon og samarbeid, og også kunne gi stordriftsfordeler ved tilgang på programvare, support og opplæring, samt lavere kostnader. I tillegg vil det være enda et viktig steg i omorganiseringen som kommer internt i kirken, blant annet i arbeidet med en felles arbeidsgiverlinje.

I dag har BKF innflytelse i selskapet både som en av de aller største kundene og gjennom vår eierandel i selskapet. BKF vil fortsette å være en aktiv eier og påvirke selskapet til det beste for kirken i Bergen. Vi vil også være aktive som kunde for å utvikle og forbedre tjenestene som leveres.

Vi vurderer at selskapet fortsatt har betydelige utfordringer knyttet til pris og kvalitet på tjenestene som tilbys. De forutsetninger som lå til grunn når det gjelder pris og kvalitet da BKF valgte å gå inn i selskapet, er ennå ikke en realitet.

3. Hvordan skal BKF utøve eierskapet

All den tid kirken i hovedsak finansieres av offentlige midler vil fellesrådet ha som ambisjon å utøve sitt eierskap i tråd med beste praksis av utøvelse av offentlig eierskap i Norge. Det er i denne meldingen derfor brukt følgende referansepunkt for føringene som ligger i dokumentet, i tillegg til de kirkepolitiske føringene fra BKF:

- Kommunenes sentralforbund, (KS) – Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.
- Stortingsmelding 27: 2013-2014 – Et mangfoldig og verdiskapende eierskap.
- NUES – Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Norske kommuner kan velge å legge deler av virksomheten i egne selskaper. Kommunenes styring av selskapet må da utføres i selskapets eierorgan, for eksempel generalforsamling. Kommunene har likevel det overordnede ansvaret for hele kommunens virksomhet, også den som drives av de kommunale selskapene. At virksomheten eller en tjeneste skilles ut og legges i et aksjeselskap innebærer at betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres. I aksjeselskap skal selskapets ledende organer ha betydelig grad av frihet til å drive virksomheten. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapets virksomhet.

Fellesrådet legger denne forståelse til grunn for sitt eierskap.

Akasia AS har i dag et egenregiselskap som ikke er utsatt for konkurranse (Akasia kirke og gravplass), samt kommersielle selskap som er i overlappede marked (Akasia eiendomsforvaltning AS og Akasia regnskap AS). For å sikre at den konkurransemessige delen ikke subsidieres av offentlige midler er det viktig at det er et tilstrekkelig og klart skille mellom selskapene. Det er for eksempel ikke lov for det kommersielle selskapet å benytte egenregiselskapets administrative støttefunksjoner og/eller utstyr uten at det betales for tjenestene. Organiseringen av den konkurranseutsatte virksomheten bør derfor så langt som mulig være ledelsesmessig, personalmessig og fysisk, atskilt fra egenregivirksomheten. Det må derfor som et minimum føres separate regnskaper, med korrekt allokering av inntekter og utgifter i selskapet for å unngå kryssubsidiering.

Til Akasia AS sitt styre skal det rapporteres for hvert selskap separat.

BKF ser det som avgjørende at selskapet er etterrettelig og transparent på disse områdene.

Ifølge utredningen til advokatfirmaet Wikborg Rein fra 31. august 2016 er dette likevel ikke til hinder for samlokalisering og felles fagmiljø. Men, dette krever høy bevissthet og etterrettelighet, samt gode rutiner som ivaretar forskrift om egenregi.

3.1 HVA KJENNETEGNER GODE EIERE?

God eieroppfølging krever kunnskap, relevant og oppdatert informasjon knyttet til selskapenes virksomhet. Videre er utvikling av kompetanse som er relevant for å utøve eierrollen best mulig viktig. Styret skal bidra til at BKF får denne kunnskapen og informasjonen.

BKF skal bygge verdier for fremtiden og skal opptre som en langsiktig strategisk eier.

Som en del av strategioppfølgingen vil BKF være med på å drive frem større strategiske grep i selskapene og også være en støtte i gjennomføringen. BKF vil sette klare finansielle og strategiske mål og følge opp disse.

For å lykkes med langsiktig strategisk eierskap er det nødvendig med bred og sammensatt kompetanse i styrene.

3.2 SAMFUNNSANSVAR

Når BKF som eier stiller forventninger til selskapenes arbeid med samfunnsansvar, er det både fordi BKF mener at en god håndtering av slike forhold bidrar til å ivareta aksjonærverdier og at selskaper hvor BKF har en eierandel skal opptre etisk forsvarlig og med høy grad av bevissthet knyttet til samfunnsansvar.

Det er selskapenes styre som har ansvaret for å vurdere hvordan forventningene fra BKF som eier best kan følges opp, og for at disse operasjonaliseres på en hensiktsmessig måte i hvert enkelt selskap.

Kirkens forvalteransvar handler om at; Mennesket er skapt av Gud og er kalt til å forvalte jorda og alt som lever på den på en bærekraftig måte. BKF forventer at selskapene integrerer etiske, klima og miljø- og sosiale hensyn i tråd med eller utover gjeldende lovkrav. BKF forventer videre at perspektiver rundt kirkens forvalteransvar blir ivaretatt.

3.3 RESSURSBRUK OG KOMPETANSEUTNYTTELSE

En kompetent eier kan støtte styrene og bidra til at selskapenes formål nås.

BKF sin viktigste oppgave er å sørge for at styrets sammensetning er best mulig med hensyn til de oppgaver som styret har ansvaret for.

For å sikre tilstrekkelig forankring og ansvar, er det viktig at BKF som eier får kunnskap og innsikt i selskapene og de styringsmuligheter man har for de ulike selskap. Både folkevalgte og administrasjonen må ha en bevissthet om roller, styringslinje og ansvarsfordeling. Derfor skal det gis tid til kompetanseutvikling som ledd i å styrke eierskapet, gjennom opplæring eller eierskapsseminar for samtlige folkevalgte i løpet av de 6 første månedene og etter 2 år (halvveis) i valgperioden. Dette er konsernstyrets ansvar.

3.4 STYRESAMMENSETNING

Det er BKF sitt ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen økonomi, organisasjon og om markedet som selskapet opererer i. Videre bør styret inneha faglig innsikt og ha en interesse for selskapets formål. BKF definerer selv hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene. Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring. Det er viktig å oppnevne styremedlemmer som kan sikre styrets kontrollfunksjon overfor daglig leder.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. Medlemmer av selskapsstyrer representerer bare seg selv, ikke noen av eierne, og skal ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne. Det betyr at man ikke representerer verken BKF eller andre interessenter, men ivaretar selskapets interesser og eierne kollektivt på best mulig måte, ut fra selskapets formål og innenfor lovens rammer.

Det understrekes at loven ikke er til hinder for at folkevalgte (valgte til menighetsråd eller fellesråd) eller ansatte i BKF kan velges til styremedlemmer. Forståelse og erfaring fra kirkepolitisk arbeid kan være en viktig kompetanse som styret bør besitte.

3.4.1 Akasia AS

For Akasia AS velger generalforsamlingen valgkomite. Det er utarbeidet egen instruks for valgkomiteen. Styremedlemmer velges normalt for fire år, men generalforsamlingen står fritt til å endre styresammensettingen/velge nytt styre uavhengig av valgperiode dersom spesielle forhold skulle tilsi det, eller bortfall av tillit.

For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret ber BKF styret etablerer følgende rutiner:

- Fastsette styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling.
- Foreta en egevaluering hvert år.
- Vurdere behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomføre egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsette en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsberetning.

For å sikre høy kvalitet, styring og kontroll, ber BKF styret i Akasia sikre at datterselskapenes styrer har rett kompetanse i tråd med selskapenes formål.

Styret bes vurdere om datterselskapenes styrer bør ha en annen sammensetting enn i dag. Særlig tenker vi på Akasia kirke og gravplass AS og Akasia barnehage AS.

3.5 STYRETS ARBEID

I henhold til selskapslovgivningen er det styret som har ansvaret for forvaltningen av selskapet. Bergen kirkelige fellesråd mener derfor det er av avgjørende betydning og en av BKF sine viktigste oppgaver som eier å sørge for kompetente styrever. BKF forventer at styrene forvalter selskapene til det beste for selskapet, eierne og de ansatte, og BKF er opptatt av at styrene arbeider aktivt med å utvikle sitt arbeid.

Styrets rolle med å føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet er en av styrets kjerneoppgaver. Gode styrever som fungerer som en sparringspartner for ledelsen, og som bidrar ut over rollen som kontrollorgan, blir stadig viktigere i et veldrevet selskap. Styrever blir i økende grad ansett å spille en avgjørende faktor for selskapets langsiktige suksess.

De beste og mest verdiskapende styrever består av personer med relevant kompetanse gitt de utfordringer selskapet står overfor de neste årene, som anvender denne kompetansen på en god måte og som bruker tilstrekkelig tid på styreverarbeidet.

Det er en sentral lederoppgave at likestilling og mangfold er solid forankret i selskapenes personalpolitikk. Det forventes av styrever at personalpolitikken preges av inkludering og mangfold og at selskaper der BKF har en eierandel har etablert strategier og gjennomfører tiltak for å fremme likestilling og annet mangfold i virksomheten.

Styret består av styreleder, fem faste medlemmer samt to vara. 1. vara skal møte fast på møtene. I tillegg møter ansattes representanter.

3.6 PRINSIPPER FOR GOD EIERSTYRING

Bergen kirkelige fellestråd utøver sin myndighet som eier på generalforsamlingen. BKF's stemmegivning på generalforsamling og eieroppfølgingen utenfor generalforsamlingen er basert på statens prinsipper for god eierstyring, som fremgår av Meld. St. 27 (2013-2014) «Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen)», med nødvendige tilpasninger for BKF.

Prinsipp 1; Åpenhet

Det skal være åpenhet knyttet til BKF's eierskapsutøvelse og selskapenes virksomhet.

Som eier forvalter BKF store verdier på vegne av fellesskapet. Åpenhet skaper tillit og det imøtekommer et demokratisk hensyn ved at allmenheten får tilgang på informasjon. Åpenhet kan begrense misforståelser og øke forutsigbarheten knyttet til eierutøvelsen. BKF utviser åpenhet gjennom utarbeidelse av eiermeldinger hvor en klargjør hvorfor BKF skal eie, hva og hvordan en bør eie, herunder hvilke mål BKF har med sitt eierskap. BKF forventer som eier at selskapene er åpne om viktige forhold knyttet til virksomheten. Tilgang til relevant informasjon til rett tid gjør det mulig for BKF og andre eiere å løpende vurdere selskapets virksomhet, resultater, utvikling og måloppnåelse. Alle selskap som BKF eier bør følge norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse (NUES) der denne passer, og som en del av dette gi en samlet redegjørelse hvor de mest aktuelle punktene er:

- Tydeliggjøre virksomhetens mål og strategier
- Sammensetting av styrende organer
- Krav til styrets arbeid
- Krav til risikostyring og internkontroll

Redegjørelsen gis i årsberetningen eller i dokumenter årsberetningen henviser til.

Prinsipp 2; Beslutninger og vedtak tas på generalforsamling

Det rettslige grunnlaget for BKF sin eiermyndighet i aksjeselskap er aksjelovens system, hvor BKF som eier gjennom generalforsamlingen utøver den øverste myndighet i selskapet hvor BKF er eier. Det er fellestrådet som utgjør generalforsamlingen i Akasia AS. Dette betyr at BKF står i et overordnet forhold til styret i aksjeselskapet og kan gi instruks til styret.

Prinsippet om at eiermyndigheten utøves på selskapets generalforsamling er ikke til hinder for kontakt mellom eier og selskap mellom generalforsamlingene. Kontakt er en forutsetning for å få informasjon om virksomheten, og er viktig for eierskapets oppfølgings- og kontrollfunksjoner. De rettslige rammene er heller ikke til hinder for at BKF tar opp forhold som selskapet bør vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. Slike synspunkter er da å betrakte som innspill til selskapets styre og

administrasjon. Saker som krever formelle vedtak må behandles på selskapets generalforsamling.

Prinsipp 3: Resultatforventning

Det er et hovedprinsipp for BKF's forvaltning av eierskap at en begrenser seg til overordnet styring. BKF's eierutøvelse skal skje slik at styre og daglig ledelse får handlingsrom innenfor gitte rammer. Selskapets formål (virksomhet) skal fremgå av vedtektene.

Styret forventes å utarbeide klare mål og strategier for selskapet innenfor rammen av vedtektene og rapportere på disse. I de selskap der det er kirkepolitiske og/eller samfunnsmessige hensyn, bør det settes mål som gjør at selskapet kan rapportere graden av måloppnåelse til eier, og at effektivitet og måloppnåelse kan evalueres. Eierne skal kontrollere måloppnåelse og holde styret ansvarlig for denne. Eierne må vurdere om manglende måloppnåelse skyldes styret eller forhold utenfor styrets kontroll. Selskapslovgivningen bygger på en forutsetning om at det er tillit mellom eierne og selskapets styre.

Prinsipp 4: Formålstjenlig kapitalstruktur.

Selskapets styre og ledelse er satt til å forvalte eiernes kapital. Hvordan selskapet disponerer og allokterer kapitalen påvirker selskapets verdiskaping i stor grad. Hvert enkelt selskap bør ha en hensiktsmessig kapitalstruktur (finansiering) som legger til rette for langsiktig verdiskaping, effektiv måloppnåelse og lavest mulig kapitalkostnad. For høy egenkapital kan føre til lav avkastning på egenkapitalen og dårlige investeringsbeslutninger, mens for høy gjeldsgrad kan medføre høye finansieringskostnader og økt økonomisk risiko. Kapitalstrukturen skal tilpasses selskapets mål, strategi og risikoprofil. Styret har et overordnet ansvar for dette.

Prinsipp 5: Styresammensetning etter kompetanse, kapasitet og mangfold

En av de aller viktigste oppgavene til BKF som eier er å sørge for godt sammensatte og kompetente styre i selskaper som BKF eier. Forarbeidet til valget skjer gjennom valgkomiteen, valgt på generalforsamling. Valgkomiteen har egen instruks.

Det skal legges vekt på kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart når en foreslår og velger kandidater til styret.

Styrevalgene finner vanligvis sted for en periode på fire år. Styresammensetningen bør imidlertid vurderes på løpende basis bl.a. med bakgrunn i selskapets prestasjoner og selskapets behov.

I oppnevningen av styret skal det legges vekt på:

1. Forretningsmessig og økonomisk kompetanse
2. Juridisk kompetanse
3. Eiendoms- og forvaltningskompetanse
4. Kjennskap til selskapets virksomhetsområder

5. Evne til å ivareta selskapets verdier og visjon
6. Styrekompetanse
7. Gründerkompetanse/ innovativ
8. Samfunnsengasjement
9. Sikre tilstrekkelig kontinuitet i styret
10. Kapasitet
11. Kjennskap til DNK virksomhet, verdier, mål og strategier.

Prinsipp 6: Uavhengig styre

Forvaltningen av selskapet er styrets ansvar. Styret skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten, ansette administrerende direktør og føre tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig. Styret skal også ivareta den strategiske ledelsen av og forvalte selskapet ut fra selskapets og eierens interesser innenfor de rammer generalforsamlingen har satt for virksomheten. Styret skal fastsette hvilken risikoprofil selskapet skal ha og påse at selskapet har god intern kontroll, tilstrekkelige systemer og ressurser for å sikre at lovbestemmelser etterleves og hensiktsmessige systemer for risikostyring. Formålet med risikostyringen og selskapets interne kontroll er ikke å eliminere risiko, men å håndtere risiko knyttet til virksomhetsutøvelsen på en forsvarlig måte. Arbeidet i styret bør gjennomføres slik at det i størst mulig grad bidrar til verdiskaping i selskapet.

Styret bør være en ressurs, diskusjonspartner og støttespiller for selskapets ledelse. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid og dermed ha en uavhengig rolle. Styret må i forlengelsen av kontrollfunksjonen vurdere selskapets ledelse og eventuelle utskiftninger. Dette omfatter å legge planer for kompetanseutvikling internt slik at nye lederressurser stadig utvikles.

Prinsipp 7: Styret skal ha en plan for eget arbeid

For å bidra til at arbeidet i styret skjer på en systematisk og hensiktsmessig måte bør styret lage en årsplan for arbeidet og legge opp til en møtefrekvens som sikrer at styret kan ivareta sine funksjoner. Styrelederen har et særlig ansvar for å sikre at arbeidet i styret fungerer godt.

Utviklingen har gått i retning av mer utstrakt bruk av styreutvalg. Etter norsk lov har styret et felles ansvar for beslutninger som treffes. Dersom styreutvalg benyttes, betraktes disse som saksforberedende hvor den endelige beslutningen fattes i styret. For å sikre tilstrekkelig forberedelse av sentrale tema kan styreutvalg være hensiktsmessig. Eksempler på styreutvalg er revisjonsutvalg (lovpålagt for mange selskaper), kompensasjonsutvalg/godtgjørelsesutvalg og risikoutvalg.

Styreleder bør legge til rette for at styrets samlede kompetanse utnyttes på best mulig måte, bl.a. gjennom å bidra til at styret fungerer godt som kollegium.

Styret, og særlig styreleder, bør legge til rette for at styremedlemmene til enhver tid har den nødvendige kompetanse til å ivareta styrevervet, og om nødvendig igangsette tiltak for å heve kompetansen.

Prinsipp 8; Lønn og kompensasjon som fremmer verdiskaping og fremstår som rimelig

Staten har siden 2001 hatt veiledende retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i selskapene med statlig eierandel. Ledende ansatte omfatter daglig leder og andre ledende ansatte, jf. Ot.prp. nr. 55 (2005–2006).

Retningslinjene har til hensikt å formidle hvilke forhold staten vil legge vekt på når lederlønnfastsettelsen behandles. Hovedhensyn i statens retningslinjer har vært at lederlønningene i selskaper med statlig eierandel bør være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende, og at det skal redegjøres for eventuelle avvik fra retningslinjene.

BKF ber om at Akasia- og Kirkepartnerstyret legger seg på samme praksis som staten.

BKF vil i sin vurdering av godtgjørelse til styret i selskaper man eier legge vekt på at godtgjørelsen skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. BKF vil også legge vekt på at styregodtgjørelsene skal bidra til riktig og god kompetanse i styret. Styreleder bør godtgjøres særskilt i tråd med det større omfanget av oppgaver som normalt ligger til dette vervet.

BKF har en ambisjon om å opprettholde et moderat nivå på styregodtgjørelsene. Samtidig er det viktig at godtgjørelsene ligger på et nivå som bidrar til riktig og god kompetanse i styret, og som reflekterer styrets ansvar og arbeidsmengde.

Prinsipp 9; Målrettet arbeid for å ivareta samfunnsansvar

Alle norske selskaper bør ta samfunnsansvar, uavhengig av om de er privat eller offentlig eid, og uavhengig om de har sin virksomhet i Norge eller i andre land.

Samfunnsansvar omfatter en rekke ulike saksområder knyttet til hvordan selskapers virksomhet påvirker mennesker, samfunn og miljø, herunder menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, klima og miljø, antikorrupsjon og åpenhet. Tradisjonelt har begrepet vært ment å omfatte forhold som ligger ut over det å overholde lover og regler. BKF viser til statens retningslinjer og praksis på dette feltet.

Selskaper med kirkepolitiske mål skal ofte ivareta særskilte samfunnsoppgaver uten å ha et klart kommersielt mål. Slike samfunnsoppgaver er som regel noe annet enn det som betegnes her som selskapenes samfunnsansvar. Også disse selskapene skal arbeide målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar.

3.7 EIERDIALOG

I eierdialogen drøfter vi forhold som har betydning for BKF's mål med eierskapet. Det kan for eksempel være selskapets strategi, kapital situasjon og inntjeningsutsikter, risikofaktorer og markedsforhold.

Innenfor rollefordelingen mellom eier, styret og ledelse, søker vi bl.a. å forsikre oss om at selskapene drives på en god måte i samsvar med selskapenes formål. Ved å være en utfordrende eier kan BKF bidra til at selskapene gjør grundige vurderinger og arbeider godt for å nå selskapets formål.

Dagens eierdialog er gjennomført slik at informasjonsutvekslingen fra selskap til eier kan gå gjennom ulike kanaler. I tillegg til selskapets rapportering til eier, kan det for de heleide selskap avholdes eiermøter.

Eiermøte er et møte mellom representanter fra BKF som eier, styret og ev. daglig leder for selskapet. I tillegg til generalforsamling skal det gjennomføres minst ett eiermøte i året. Dette er eiers ansvar og eier definerer hvem som skal være med.

Eiermøte brukes til å diskutere strategier med styret uten å treffe formelle beslutninger. Eiermøte er ikke lovregulert og er bare en uformell arena der det ikke skal treffe vedtak. I tillegg bør det ikke legges føringer eller «gis signaler» i eiermøte som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Eiermøtet er uforpliktende for eier og for selskapet.

Møtene kan dreie seg om gjennomgang av den økonomiske utviklingen, kommunikasjon av BKF's avkastnings- og utbytteforventninger, orientering og diskusjon om strategiske spørsmål knyttet til selskapene, problemstillinger knyttet til samfunnsansvar, tjenesteleveringen i egenregiselskapet mv.

Møtene håndteres innenfor rammene som er gitt i selskapslovgivningen. Fra selskapene møter vanligvis representanter fra selskapets administrative ledelse, men det er opp til selskapenes styrer å avgjøre hvem fra selskapet som skal stille på møtene, herunder om også styrene skal være representert. I visse tilfeller vil eier kunne ønske at styret er representert.

Rammene omkring eierstyring er ikke til hinder for at BKF i møter tar opp forhold som selskapene bør vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. De synspunkter BKF gir uttrykk for i slike møter, er å betrakte som innspill til selskapets administrasjon og styre.

3.8 KONTROLLFUNKSJONER

Akasia AS sitt styre har i henhold til aksjeloven ansvaret for at selskapet har tilfredsstillende kontrollfunksjoner. Dette innbefatter internkontroll, regnskapskontroll og forvaltningsrevisjon for alle selskapene i konsernet. Som tidligere nevnt er det også styrets oppgave å kontrollere daglig leder.

BKF ber om at årshjul for internkontroll legges fram for generalforsamlingen.

BKFs kontrollutvalg gis ansvar for å kontrollere BKF's oppfølging av eierskapet i Akasia AS.

Generalforsamlingen kan vedta ytterligere ekstern kontroll av konsernet, herunder men ikke avgrenset til, forvaltningsrevisjon.

BKF har ingen kontrollfunksjon overfor Kirkepartner AS, men vil gjennom sitt eierskap arbeide for større åpenhet og styrking av selskapets kontrollfunksjoner.

4 Gjennomgang av BKF sine eierinteresser

4.1 AKASIA AS

Selskapsform	Aksjeselskap - morselskap	Aksjeselskap – konsern
<i>Stiftelsesår</i>	2013	2013
<i>BKF sin eierandel</i>	BKF eier 100 %	BKF eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS	BKF er generalforsamling
<i>Antall ansatte</i>	2016: 13 ansatte i morselskapet, 2017: 2018: 14 ansatte i morselskap	2016: 496 ansatte 2017: 2018:
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 84 239 752,- 2017: 84 264 000,- 2018: 83 273 000,-	2016: 97 485 787,- 2017: 107 414 000,- 2018: 105 786 000,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 532 659 630,- 2017: 504 728 000,- 2018: 329 942 000,-	2016: 752 666 306,- 2017: 760 706 000,- 2018: 746 341 000,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 27 114 246,- 2017: 25 105 000,- 2018: 30 701 000,-	2016: 309 637 195,- 2017: 388 588 000,- 2018: 395 405 000,-
<i>Driftsresultat</i>	2016: -1 328 118,- 2017: -3 507 000,- 2018: 3 107 000,-	2016: 36 682 890,- 2017: 28 205 000,- 2018: 13 909 000,-
<i>Resultat etter skatt og ev. utbytte</i>	2016: 1 962 465,- 2017: 25 000,- 2018: -992 000,-	2016: 19 266 154,- 2017: 8 747 000,- 2018: -1 629 000,-
<i>Ev. utbytte</i>	0,- alle år.	0,- alle år.

Selskapets formål

Selskapet drives i tråd med Den norske kirkes verdigrunnlag og har som formål å eie, utvikle og drive barnehage-, eiendoms- og regnskapsvirksomhet, via eierskap til aksjer og/eller andeler i selskaper med slike formål, samt alt som står i forbindelse med dette.

Selskapets virksomhet

Akasia AS forvalter i dag aksjer i; Akasia barnehage AS, Akasia eiendomsforvaltning AS, Akasia eiendom AS, Akasia regnskap AS og Akasia kirke og gravplass AS og Akasia pensjonskasse as. Akasia AS eier alle disse selskapene 100 %. Styret i Akasia AS har totalansvar for alle selskapene. Det er som eier i Akasia AS, Bergen kirkelige fellesråd har innflytelse og utøver eierstyring av de andre selskapene i Akasia gruppen.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Hensikten med å eie Akasia AS er;

1. Å få mest mulig ut av de midlene som fellesrådet til enhver tid disponerer.
2. Å få en tilstrekkelig høy kvalitet på tjenester til BKF.

3. Kirkepolitiske og samfunnsmessige hensyn. (se kap. 2.1)
4. Å generere inntekter til kirken i Bergen.

Fellesrådet ber styret fastsette mål for årlig effektiviseringsgevinst, dette for å sikre at selskapet opprettholder sin konkurransekraft og kan møte aktuelle utfordringer i fremtiden.

4.2 AKASIA KIRKE OG GRAVPLASS AS (AKG)

Selskapsform	Aksjeselskap – egenregiselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2015
<i>BKF sin eierandel</i>	Akasia AS eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS
<i>Antall ansatte</i>	2016: 101 ansatte 2017: 2018: 124 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 1 211 924,- 2017: 3 768 000,- 2018: -2 614 000,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 18 764 582,- 2017: 24 167 000,- 2018: 21 835 000,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 82 489 607,- 2017: 101 471 000,- 2018: 110 159 000,-
<i>Driftsresultat</i>	2016: 1 518 759,- 2017: 3 325 000,- 2018: -8 293 000,-
<i>Resultat etter skatt</i>	2016: 1 150 923,- 2017: 2 556 000,- 2018: -6 382 000,-
<i>Ev. konsernbidrag/utbytte</i>	0,- alle år

Selskapets formål

Selskapets formål er leveranse av tjenester i egenregi innen bygg- og eiendomsforvaltning og regnskap, til Bergen kirkelige fellesråd og menighetsrådene i Bergen kirkelige fellesråds område.

Selskapet har ikke erverv til formål. Alt overskudd skal anvendes til videre drift og utvikling av selskapet. Det skal således ikke deles ut utbytte til aksjonærene eller ytes konsernbidrag.

Selskapets virksomhet

Leveranse av tjenester i egenregi innen eiendomsforvaltning, gravplassforvaltning og regnskap, til Bergen kirkelige fellesråd og menighetsrådene i Bergen kirkelige fellesråds område.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

1. Ta vare på og sikre tilstrekkelig tilgang til håndverksfag/ferdigheter som trengs for å ta vare på kirkens bygg. Særlig gjelder dette middelalderbygg.
2. Tilgang til kompetanse på gravplasstjenester, drift, vedlikehold og utvikling innenfor gravplassfeltet.
3. Tilgang til kompetanse og kvalitet på leveranse av regnskapstjenester.
4. Å få mest mulig ut av de midlene som BKF til en hver tid disponerer.
5. Å få en tilstrekkelig høy kvalitet på det vi betaler for.

Overskudd i egenregiselskapet Akasia kirke og gravplass AS (AKG) skal benyttes til å styrke AKG AS sin økonomi og/eller levere rimeligere tjenester til BKF. Det skal ikke betales utbytte/konsernbidrag til Akasia AS, som er selskapets eier. Jf. prinsipp 6 på side 14 må selskapet bygge opp tilstrekkelig egenkapital til å ivareta sine forpliktelser.

BKF mener at AKG AS er et strategisk svært viktig selskap for å oppfylle BKF sine forpliktelser og ansvar. BKF mener at personellkapasitet som hovedregel må prioriteres brukt i AKG AS fremfor Akasia Eiendomsforvaltning AS, i de tilfeller en kommer i en kapasitetskonflikt mellom selskapene.

4.3 AKASIA BARNEHAGE AS

<i>Selskapsform</i>	Aksjeselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2010
<i>BKF sin eierandel</i>	Akasia AS eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS
<i>Antall ansatte</i>	2016: totalt 339 ansatte 2017: 2018: 24 i morselskap
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 83 834 085,- 2017: 90 278 000,- 2018: 112 651 000,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 416 278 012,- 2017: 404 437 000,- 2018: 675 152 000,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 264 266 290,- 2017: 263 193 000,- 2018: 275 766 000,-
<i>Driftsresultat</i>	2016: 11 010 562,- 2017: 15 439 000,- 2018: 21 128 000,-
<i>Resultat etter skatt</i>	2016: 1 257 587,- 2017: 6 444 000,- 2018: 7 282 000,-
<i>Ev. konsernbidrag/utbytte</i>	0,- alle år

Selskapets formål

Selskapets formål er drift av barnehager og tilknyttet virksomhet på basis av grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon.

Selskapets virksomhet

Selskapet består av 20 barnehager med til sammen 1550 barnehageplasser og er dermed en av de store barnehageaktørene i Bergen kommune. 9 av barnehagene er menighetsbarnehager med utvidet formålsparagraf. En barnehage er lokalisert på Valen i Kvinnherad kommune og en barnehage er lokalisert i Sola kommune. Alle de andre barnehagene er i Bergen kommune.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

BKF har siden 2006 uttalt at en ønsker å hindre nedleggelse av menighetsbarnehager/ barnehager med utvidet formålsparagraf. For å ivareta dette har man valgt å bli en større barnehageaktør der barnehageselskapet også har barnehager uten utvidet formålsparagraf i sin portefølje. Fellesrådet har som langsiktig mål at flest mulig av barnehagene har utvidet formålsparagraf og at flest mulig har samarbeid med kirken lokalt. BKF mener at Akasia barnehagene skal være ledende på kvalitet og brukertilfredshet, og derigjennom gi barn og foresatte en god og verdiforankret barnehage. Barnehagene bør være en positiv faktor for godt omdømme.

BKF vil endre formål i barnehageselskapet til ideelt formål.

BKF vil ta initiativ til å revidere vedtekter og formål i tråd med dette.

4.4 AKASIA EIENDOM AS

Navn i Brønnøysundregistrene: Bergenshagene AS

<i>Selskapsform</i>	Aksjeselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2005
<i>BKF sin eierandel</i>	Akasia AS eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS
<i>Antall ansatte</i>	2016: 0 ansatte, styret ivaretar selskapet. 2017: 0 ansatte, styret ivaretar selskapet. 2018: 0 ansatte, styret ivaretar selskapet.
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 17 787 990,- 2017: 18 944 000,- 2018: 3 076 000,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 134 540 802,- 2017: 116 447 000,- 2018: 3 539 000,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 14 592 948,- 2017: 14 890 000,- 2018: 1 399 000,-
<i>Driftsresultat</i>	2016: 12 678 394,- 2017: 12 176 000,- 2018: -361 000,-
<i>Resultat etter skatt og ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2016: 7 363 000,- 2017: 1 156 000,- 2018: -280 000,-
<i>Ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2016: 0,- 2017: 6 136 000,- 2018: 0,-

Selskapets formål

Selskapets formål er å eie, utvikle og drive eiendommer, eie og leie ut fast eiendom, samt å ha eierskap til aksjer og/eller andeler i selskaper med slike formål.

Selskapets virksomhet

Forvalter i dag Akasia-konsernets egne eiendommer.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning. I tillegg eies selskapet for å sikre at barnehagebyggene holdes i god stand.

BKF vil ikke begrense selskapet til kun å omfatte eiendom som Akasia-konsernet eier i dag. BKF ser det som hensiktsmessig at selskapet utvikles innenfor verdiskaping og utvikling av eiendom.

4.5 AKASIA EIENDOMSFORVALTNING AS

<i>Selskapsform</i>	Aksjeselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2015
<i>BKF sin eierandel</i>	Akasia AS eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS
<i>Antall ansatte</i>	2016: 46 ansatte 2017: 2018: 36 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 155 286,- 2017: 201 000,- 2018: 202 000,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 47 819 911,- 2017: 42 453 000,- 2018: 44 833 000,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 51 427 920,- 2017: 44 749 000,- 2018: 51 241 000,-
<i>Driftsresultat</i>	2016: 2 014 724,- 2017: 2 193 000,- 2018: - 488 000,-
<i>Resultat etter skatt og ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2016: 55 286,- 2017: 45 000,- 2018: 163 000,-
<i>Ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2016: 1 575 000,- 2017: 2 204 000,- 2018: 0,-

Selskapets formål

Selskapets formål er leveranse av tjenester innen bygg- og eiendomsforvaltning til andre kunder enn BKF og menighetene i Bergen kommune. Selskapet er også etablert for å ivareta et forsvarlig stort fagmiljø innenfor de fagområdene som kirken i Bergen trenger.

Selskapets virksomhet

Selskapets virksomhet er leveranse av de fleste typer tjenester innen eiendomsforvaltning.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

4.6 AKASIA REGNSKAP AS

Selskapsform	Aksjeselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2014
<i>BKF sin eierandel</i>	Akasia AS eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS
<i>Antall ansatte</i>	2016: 10 ansatte 2017: 2018: 8 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2015: 472 000,- 2016: 953 701,- 2017: 1 107 000,- 2018: 1 679 000,-
<i>Balanseverdi</i>	2015: 3 699 000,- 2016: 6 494 750,- 2017: 8 283 000,- 2018: 7 647 000,-
<i>Driftsinntekter</i>	2015: 3 910 000,- 2016: 7 034 156,- 2017: 9 256 000,- 2018: 9 092 000,-
<i>Driftsresultat</i>	2015: 466 000,- 2016: 656 332,- 2017: 312 000,- 2018: 817 000,-
<i>Resultat etter skatt og ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2015: 352 000,- 2016: 481 586,- 2017: 154 000,- 2018: 571 000,-
<i>Ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2015: 0,- 2016: 0,- 2017: 0,- 2018: 0,-

Selskapets formål:

Selskapets formål er å levere regnskapstjenester og relaterte tjenester (Autorisert regnskapsførerselskap)

Selskapets virksomhet

Leveranse av regnskapstjenester og relaterte tjenester til primært enheter i Den norske kirke utenfor Bergen kommune, ideelle organisasjoner og barnehager.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning, samt tjenester av høy kvalitet.

4.7 KIRKEPARTNER AS

<i>Eiere</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Andel i %</i>
<i>Kirkerådet (rDNK)</i>	420/858	48,95%
<i>Kirkelig fellesråd Oslo</i>	70/858	8,16
<i>BKF</i>	70/858	8,16
<i>Kirkelig fellesråd Stavanger</i>	70/858	8,16
<i>Kirkelig fellesråd Trondheim</i>	69/858	8,04
<i>Andre fellesråd</i>	159/858	18,53

163 fellesråd er eiere + rDNK = 164 aksjonærer.

<i>Selskapsform</i>	<i>Aksjeselskap – morselskap</i>
<i>Stiftelsesår</i>	2013
<i>BKF sin eierandel</i>	70/858 – 8,16 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Generalforsamling i henhold til aksjonæravtalen. Ved årsskifte 2018/2019 var 163 fellesråd og rDNK eiere. 164 aksjonærer
<i>Antall ansatte</i>	2019: 18 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2018: 5 223 039,- 2017: 167 000,- 2016: 171 000,-
<i>Balanseverdi</i>	2018: 49 859 773,- 2017: 205 000,- 2016: 196 000,-
<i>Driftsinntekter</i>	2018: 46 327 368,- 2017: 25 000,- 2016: 25 000,-
<i>Driftsresultat</i>	2018: 4 447 415,- 2017: -3 000,- 2016: 10 000,-
<i>Resultat etter skatt (skattefritt aksjeselskap)</i>	2018: 3 940 667,- 2017: -3000 2016: 10 000,-

Selskapets formål og virksomhet

Selskapets formål er å levere informasjonsteknologitjenester og dertil hørende tjenester til enheter, selskaper og organisasjoner tilknyttet Den norske kirke for å bidra til at Den norske kirke og kan yte gode effektive tjenester til publikum og brukere i samsvar med den enkelte enhets formål.

Selskapet kan levere tjenester til andre brukere, dog slik at slike leveranser aldri kan utgjøre mer enn maksimalt 10 % av selskapets omsetning. Selskapets virksomhet skal tilfredsstillende vilkårene for utvidet egenregi for offentlige enheter.

Selskapet har ikke erverv til formål og er et skattefritt aksjeselskap.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Målet med Bergen kirkelig fellesråds eierskap i Kirkepartner AS er å ha tilgang til å kjøpe IKT tjenester samt å kunne påvirke selskapet som eier til beste for kirken i Bergen. BKF ønsker også å være en ressurs og bidra til selskapets utvikling.

BKF mener at selskapet bør ha fokus på bli mer konkurransedyktig på pris, samt levere høyere kvalitet. Videre vil det være avgjørende å ha en sunn drift og god soliditet. BKF ønsker å bidra til dette.

5. Avkastningsmål og utbyttepolitikk

Mål til avkastning og utbyttepolitikk er viktige styringsredskaper i den samlede eieroppfølging av selskapet. Det er i denne sammenheng viktig å skille mellom avkastningsmål og utbyttepolitikk.

Avkastningen er summen av utviklingen i markedsverdien av et selskaps egenkapital og direkteavkastning i form av utbytter og eventuelt tilbakekjøp av aksjer. Med avkastningsmål menes den avkastning eier kan forvente å få over tid når man tar hensyn til risiko. Avkastningsmålene utarbeides på konsernnivå. Avkastningsmålene gjelder i utgangspunktet som et gjennomsnitt for en periode på tre til fem år, og revideres normalt hvert tredje til femte år. De er ment å være et utgangspunkt for en diskusjon med selskapene om selskapets verdiutvikling, og må sammen med bl.a. selskapets løpende resultatutvikling og utvikling i sammenlignbare selskaper benyttes i vurderingen av selskapets verdiutvikling over tid.

Avkastningsmålet vil i utgangspunktet normalt tilsvare den avkastning som kunne vært oppnådd ved en alternativ plassering. Det er viktig at avkastning måles med grunnlag i de reelle verdiene som er investert i selskapet. Det bør derfor jevnlig foretas verdivurderinger som legges til grunn for måling av avkastning.

Utbyttepolitikken defineres som langsiktige retningslinjer for hvordan selskapets avkastning skal disponeres. Utbyttepolitikken skal støtte opp under de overordnede mål om størst mulig verdiskaping og andre hensyn selskapene skal ivareta. Det er viktig for fellesrådet som eier, og selskapets styre å kunne legge til grunn en langsiktig, forpliktende og stabil utbyttepolitikk. Dette for å fremme stabil drift. Det bør kun gjøres endringer i utbyttepolitikken dersom det skjer vesentlige endringer i de forutsetninger som er lagt til grunn.

Bergen kirkelige fellesråd kan bestemme utbytte gjennom vedtak i generalforsamling innenfor rammen av gjeldende lovverk og ev. bestemmelser fra f.eks. långiver. Det er særlig aksjeloven som bestemmer muligheten for å ta ut utbytte. I tillegg kan långiver stille krav til selskapet om en egenkapitalgrad før en kan ta ut utbytte. Det skal ved utbytte legges vekt på at selskapet etter utdeling har en forsvarlig egenkapital og likviditet.

Akasia AS

Bergen kirkelige fellesråds krav til avkastning og utbytte for Akasia stilles til Akasia AS (konsern), hvor det tas hensyn til at Akasia kirke og gravplass er et egenregiselskap, samt at Akasia barnehage AS har et ideelt formål.

Avkastningsmålet etter skatt settes til 7 %, regnet av konsernets verdijusterte egenkapital per 31.12.

Ønsket nivå på utbytte er som et minimum lik renten på 10 års effektiv statsobligasjonsrente multiplisert med konsernets verdijusterte egenkapital 31.12 året før utbyttebetalingen, begrenset oppad til 70 % av årsresultat, og innenfor aksjelovens bestemmelser.

Egenkapitalen som legges til grunn i beregningen, skal være verdjustert og fastsettes ved at det jevnlig foretas nye verdivurderinger, dette kan gjøres av selskapet selv ved enkel verdsettelse, eller ekstern full verdivurdering. Bergen kirkelige fellestråd ber styret arbeide for at første utbytte tas ut i 2021.

Kirkepartner AS

Bergen kirkelige fellestråd har ingen avkastningskrav knyttet til vårt eierskap i Kirkepartner AS. Det er for øvrig vedtektsfestet av det ikke betales utbytte fra dette selskapet.

6. Risiko, rapportering og omdømme

All virksomhet og ytelse av tjenester medfører risiko. Risiko kan begrenses gjennom organisering og oppfølging. BKF ber styre gjøre jevnlig risikovurderinger særlig med tanke på markedsutvikling, offentlige rammebetingelser, arbeidsmarked og samfunnsutvikling.

Styret skal utarbeide, og jevnlig revidere, etiske retningslinjer for selskapsdriften. Selskapsdriften skal skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger om rett og galt. Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler. Etiske retningslinjer bør derfor utarbeides i det enkelte selskap. Retningslinjene bør diskuteres og eventuelt revideres årlig.

Statlig praksis tilsier at BKF bør være varsom med å instruere selskapet i enkeltsaker. Dette henger først og fremst sammen med at det bryter med og undergraver den rolledelingen og ansvarsdelingen som selskapslovgivningen har lagt opp til. For det andre vil aktiv bruk av instruksjonsmyndighet kunne føre til at BKF tar ansvar for disposisjoner som normalt ligger hos styret. En aktiv bruk av instruksjonsmyndighet kan også ha sider mot mulig erstatningsansvar ovenfor tredjepart. Føringer og instruksjoner fra BKF må skje gjennom generalforsamlingen. BKF har ingen formell myndighet ovenfor selskapene mellom generalforsamlingene.

Det er likevel slik at styreleder må sørge for tilstrekkelig dialog med kirkevergen og fellestrådet leder for å sikre forankring og tillit. Dette gjelder forhold som kan virke inn på kirkens omdømme.

Akasia eies av, og identifiseres med kirken i Bergen. Dette betyr at vi er i et omdømmefellesskap og det påhviler Akasias selskaper et særlig ansvar for å ha en høy etisk standard.

- BKF ber styre utarbeide årshjul for internkontroll og legge dette fram for generalforsamlingen.
- BKF ber styret levere økonomirapporter som behandles i styret, til kirkevergen.

KS KONSULENT

Ideell eller kommersiell drift av barnehagene i Akasia barnehage AS

KS-Konsulent as- rapport 17/2019

Innledning

Denne rapporten er utarbeidet av KS-Konsulent as på oppdrag for Bergen kirkelige fellesråd.

Formålet med utredningen er å vurdere formålet med barnehagedriften i forbindelse med revisjon av eiermeldingen til fellesrådet. Hovedspørsmålet er: Skal barnehagedriften i Akasia barnehage AS fortsette med et kommersielt formål; eller skal formålet bli ideelt? I oppdragsbeskrivelsen er det lagt vekt på rapporten skal beskrive dette på generelt grunnlag.

Utredningen beskriver ulike forhold ved å drive barnehager med et ideelt og et kommersielt formål, og omtaler konsekvenser det har å skifte fra kommersiell til ideell drift.

KS-Konsulents anbefaling er å endre fra kommersielt til ideelt formål. Teksten inneholder anbefalinger i noen av kapitlene, og en samlet anbefaling i kapittel 8.

Vi er kjent med Bergen kommunes tilsyn med Akasia barnehage AS. Mens vårt arbeid har pågått har kommunes tilsynsrapport vært til uttalelse i Akasia barnehage AS. Denne rapporten omtaler ikke forhold som kommer fram i tilsynsrapporten.

Oppdraget er utført av seniorrådgiverne Kristine C Hernes og Arild S. Stana (prosjektleder).

KS-Konsulent as takker for oppdraget og ønsker lykke til i det videre arbeidet.

Hamar/Stavanger, 26.08 2018

Arild S Stana
Prosjektleder/Seniorrådgiver

Kristine C Hernes
seniorrådgiver

1 Innhold

Innledning.....	2
2 Formål med rapporten	4
3 Fra barnehageforlik til forslag til ny barnehagelov	4
3.1 Utviklingen i barnehagetildudet	4
3.2 Regjeringens politiske plattform	5
3.3 Forslag til ny finansiering.....	6
3.4 Bergen kommune – byrådets politiske plattform	6
4 Juridiske forhold	7
4.1 Barnehageloven.....	7
4.2 Aksjeloven	7
4.3 Andre selskapsformer	8
5 Hva er en ideell barnehage?.....	9
5.1 Hva er ideelle organisasjoners formål?	9
5.2 Hva er en ideell barnehage?.....	10
5.3 Fra kommersielt til ideelt formål.....	10
6 Økonomiske rammebetingelser	11
6.1 Hvordan finansieres barnehagedriften i dag?.....	11
6.1.1 Barnehageloven med forskrift.....	11
6.1.2 KS-Konsulents vurdering	12
6.2 Skatte- og avgiftsmessige forhold	12
6.3 Beregning av tilskuddet.....	13
6.4 Økonomiske resultater i private barnehager	13
6.5 KS-Konsulents vurdering	14
7 Omdømme.....	14
8 KS-Konsulents anbefaling	15
9 Kilder.....	16
10 Vedlegg.....	16

2 Formål med rapporten

Akasia AS eies med lik eierandel av de 25 soknene Bergen. Bergen kirkelige fellesråd forvalter eierskapet til selskapet Akasia AS. Akasia AS eier Akasia Eiendom AS, Akasia Regnskap AS og Akasia barnehage AS. Barnehageselskapet eier og driver 20 private barnehager med plass til 1 500 barn og ca. 380 ansatte. Barnehagene er godkjent med utvidet formålsparagraf i henhold til lov om barnehager § 1a Særlig formål, andre ledd: «*Private barnehager og barnehager eiet eller drevet av menigheter innen Den norske kirke kan i vedtektene fastsette særlige bestemmelser om tros- eller livssynsformål.*»

Foran høstens revisjon av eiermeldingen ønsker Bergen kirkelige fellesråd en utredning av momenter og vurderinger knyttet til barnehagedriften. Pr. i dag er barnehagene kommersielle, noe som åpner for å ta ut utbytte fra barnehageselskapet. Det har til nå ikke vært utbetalt utbytte fra barnehageselskapet. Nå ønsker fellesrådet en gjennomgang av problemstillinger rundt barnehagedriften for å vurdere om barnehagedriften skal fortsette å være kommersiell, eller endres til å være ideell.

Bakgrunnen for etableringen av barnehagene var fellesrådets ønske om å drive barnehager med utvidet formålsparagraf, og for å hindre at menighetsbarnehagene ble nedlagt. Samtidig ønsket fellesrådet å tjene penger som kommer menighetene til gode. Dette aktualiseres nå med ny kirkelovgivning og kirkens behov for å styrke egen økonomi.

KS-Konsulent har benyttet tilsendt dokumentasjon fra Akasia AS, aktuelle lover og forskrifter, reguleringer for finansiering av private barnehager og forskningsrapporter om temaet. Vi har ikke vurdert interne forhold i Akasia AS og datterselskapene. Vedlegg 1 viser kilder som er benyttet.

Utredningen beskriver ulike forhold ved å drive barnehager med et ideelt og et kommersielt formål, og belyser hvilke konsekvenser det har å skifte fra kommersiell til ideell drift.

3 Fra barnehageforlik til forslag til ny barnehagelov

I dette kapitlet beskriver vi kortfattet om utviklingen nasjonalt på barnehagefeltet.

3.1 Utviklingen i barnehagetildudet

Norge har i dag så godt som full barnehagedekning. Dette skyldes det såkalte barnehageforliket på Stortinget. Våren 2003 behandlet Stortinget St.melding nr. 24 (2002–2003) - Barnehagetilbud til alle og endringer i barnehageloven. Under behandlingen av dette 16. juni 2003 ble barnehageforliket inngått på Stortinget. Vedtaket var at alle familier som ønsker det, skulle få tilbud om barnehageplass. Målet for dette var i løpet av 2005. Videre skulle det være økonomisk likebehandling av og samordnet opptak til kommunale og ikke-kommunale barnehager. Og det skulle innføres en maksimalpris på barnehageplass. Vedtaket blir også omtalt som barnehagereformen. Og som en vellykket reform.

Etter dette har staten, kommunene og private aktører bidratt til rask og stor utbygging og drift av barnehager. Dagens regulering ble vedtatt for å oppnå rask utbygging for å nå målet om full barnehagedekning. Fram til 2011 var det en fri etableringsrett. Utbyggingsfasen er nå over, og oppmerksomheten på å ha høy kvalitet i barnehagene øker. Kunnskapsdepartementet har våren

2019 hatt på høring forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter- også omtalt som ny regulering av private barnehager. Målet er å fremme en lovproposisjon for Stortinget i 2019.

Barnehagemarkedet er ett av flere tjenestemarkeder hvor private tilbydere utfører offentlige tjenester. Barnehagene skiller seg fra andre tjenester innenfor helse-, omsorgs- og sosiale tjenester. For disse tjenestene benyttes anbudskonkurranser basert på kriterier som for eksempel kvalitet på tjenestene, kompetanse hos personalet og pris. Anbudsvinnerne inngår avtale for en viss periode på 4 år eller lenger, og så lyses tjenestene ut i en ny anbudskonkurranse. Hver kommune kan selv vedta om de skal utføre alle tjenester innfor egen organisasjon eller også helt eller delvis kjøpe disse tjenestene fra ideelle eller kommersielle tilbudere.

For barnehager skal private barnehager godkjennes av kommunen før de er berettiget offentlige tilskudd. Godkjenningen har ingen tidsbegrensning. Barnehageforliket er det nasjonale politiske grunnlaget for denne ordningen. Målet var full barnehagedekning. Reguleringene av privat barnehagedrift og tilskudd til investering og drift ble vedtatt som en del av barnehageforliket. Dagens regelverket omtales nærmere i kapittel 6.

Fordelingen nasjonalt er omtrent halvparten offentlige og halvparten private barnehager. I 2018 gikk 91,8 prosent av alle barn i alderen ett til fem år i barnehage. Dekningsgraden har vært stabil de siste fem årene. Fra 2017 til 2018 gikk antall barn i barnehage ned med 3 000 barn. Dette viser at det er størrelsen på barnekullene som mer og mer avgjør behovet for plasser. Når det nå i nesten alle kommuner er barnehageplass til alle barn det søkes plass for, er situasjonen at private og offentlige barnehager konkurrerer om barna under mest mulig like forutsetninger.

Endringen fra å være i en nasjonal vedtatt utbyggingsfase med avhengighet av private barnehageiere og til full barnehagedekning, og i enkelte kommuner for mange plasser, har også påvirket omdømmet til private barnehager. Når dette kobles sammen med ordningene med anbudskonkurranser innen helse-, omsorgs- og sosiale tjenester og en økt oppmerksomhet på overskudd, utbytteutbetalinger og verdien av selskap ved salg, har omtalen av private selskaper som utfører offentlige tjenester blitt svært negativ. Dette påvirker omdømmet, og skaper polariseringer på alle nivå. Også internt i den enkelte barnehage.

De politiske partiene har ut fra ideologi og partiprogram ulike målsettinger for sin politikk. Dette har blitt svært tydelig gjennom det siste året. Og etter salg av et barnehageselskap til et utenlandsk oppkjøpsfond i vår, har antall medieoppslag og leserinnlegg økt betydelig.

3.2 Regjeringens politiske plattform

På nasjonalt nivå velger vi å beskrive nærmere regjeringens arbeid. De fire partiene i nåværende regjering har sin politiske plattform i det som kalles Granavolderklæringen, med den formelle benevnelsen «Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti – Granavolden, 17. januar 2019».

Om barnehager, med relevans for private barnehager står det (dette er utfrag fra kapitlet om barnehager):

«Regjeringen ønsker et mangfoldig barnehagetilbud og vil legge til rette for at alle barn får mulighet til å gå i barnehage. Mangfoldet i barnehagesektoren har vært avgjørende for full barnehagedekning og utviklingen av kvalitet og ulike pedagogiske profiler.»

«Gjennomgå reguleringen og finansieringen av private barnehager for å sikre god kvalitet, likebehandling av barn og mangfold i barnehagesektoren.»

«Sikre en mangfoldig eierstruktur og barnehager med ulike profiler.»

«Videreføre likebehandlingen av offentlige og private barnehager.»

Vår vurdering er at regjeringens politiske plattform viderefører de private barnehagenes posisjon og rolle for å nå nasjonale målsettinger for barnehager. Dette gjelder både kvantitativt og kvalitativt. Slik vi oppfatter standpunktene tilkjenner de fleste partiene støtte for ideelle barnehager.

Kunnskapsminister Jan Tore Sanner har i flere sammenhenger uttalt at dagens regelverk er tilpasset en periode hvor barnehagesektoren skulle bygges ut. Tida er nå inne for et nytt og tilpasset regelverk som sikrer åpenhet og kvalitet, og at offentlige tilskudd kommer barna til gode. Høringsforslaget som vi omtaler nedenfor foreslår nytt regelverk for de private barnehagene.

3.3 Forslag til ny finansiering

Kunnskapsdepartementet har i vår gjennomført en offentlig høring på «Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (ny regulering av private barnehager)». Forslaget følger opp Granavolderklæringen.

I innledning i høringsbrevet står det: *«Formålet med endringene er at regelverket skal bli bedre tilpasset utviklingen av barnehagesektoren. Endringene skal legge til rette for et mangfold av barnehager med høy kvalitet. De skal gi gode driftsvilkår for ulike typer barnehager og barnehageeiere, og sikre at offentlige tilskudd og foreldrebetaling kommer barna til gode.»*

I vedlegg 1 gjengis departementets kortfattede oppsummering av regjeringens forslag. Innen fristen kom 214 uttalelser. Kunnskapsdepartementet oppsummerer nå høringene, og planlegger å legge fram en lovproposisjon for Stortinget høsten 2019.

Akasia barnehage AS har avgitt høringsuttalelse. Vi går derfor ikke ytterligere inn på forslaget og Akasias standpunkt til forslagene. I vedlegg 2 gjengir vi høringsuttalelsen.

3.4 Bergen kommune – byråds politiske plattform

Flere kommuner har politiske vedtak som gjelder private barnehager. Noen kommuner krever ved vurdering av nye barnehager og godkjenning for kommunalt tilskudd at barnehagene må være ideelle. Byrådet i Bergen kommune har i sin politiske plattform (Politisk plattform for et byråd utgått av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre – 2015 – 2019 - Bergen, 14. oktober 2015) følgende formuleringer om private barnehager:

«Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna til gode. Byrådet er positiv til private barnehager, men vil vurdere strengere krav til bemanning og pedagogtethet.»

Hvordan byrådet har fulgt opp sin politiske plattform på dette punktet, har vi ikke gjort vurderinger av.

4 Juridiske forhold

4.1 Barnehageloven

Barnehagene i Akasia barnehage AS er godkjent med utvidet formålsparagraf i henhold til lov om barnehager § 1a Særlig formål, andre ledd: «Private barnehager og barnehager eiet eller drevet av menigheter innen Den norske kirke kan i vedtektene fastsette særlige bestemmelser om tros- eller livssynsformål.»

Godkjenning med utvidet formålsparagraf påvirker ikke forhold knyttet til kommersiell eller ikke-kommersiell virksomhet.

Barnehageeiers ansvar framgår i lov om barnehager § 7. Her heter det blant annet:

«Barnehageeieren skal drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk.

Kommunale barnehageeiere må legge frem opplysninger om tjenstedata. Ikke-kommunale barnehageeiere må legge frem opplysninger om tjenstedata og regnskapsdata. Departementet gir nærmere forskrifter om fremleggelse av tjenstedata og regnskapsdata.»

Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager og Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager (økonomiforskrift til barnehageloven) utfyller barnehageloven.

I loven benyttes begrepet ikke-kommunale barnehager, mens forskriften bruker private barnehager. Begge begrepene brukes om hverandre og omfatter både private, statlige og fylkeskommunale barnehager.

Det heter videre i § 7 om barnehageeiers ansvar:

«Barnehageeieren skal fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes/de foresattes forhold til barnehagen, herunder

a) eierforhold,

b) formål, jf. §§ 1 og 1a

c) opptakskriterier,

d) antall medlemmer i samarbeidsutvalget,

e) barnehagens åpningstid.»

Gjennom vedtektene kan barnehageeier, utover barnehagelovens minstekrav til innhold, beskrive om dette er en kommersiell eller ikke-kommersiell virksomhet, og om sine prinsipper for disponering av årsresultat. Dette kan benyttes som et virkemiddel for å vise hvordan barnehageeier setter rammer for sine styrende organers disponering av overskudd fra offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Det kan også framgå hvordan overskudd skal disponeres for å komme barna i barnehagen til nytte.

Akasia Barnehage ASs vedtekter har ingen formulering om dette. I kapitlene om aksjeloven og ideelle barnehager utdyper vi temaet om vedtektene i private barnehager med ideelt formål.

4.2 Aksjeloven

Akasia Barnehage AS omfattes av lov om aksjeselskap.

Også aksjeselskap og allmennaksjeselskap kan ha bestemmelser i vedtektene om anvendelse av overskudd og formue ved oppløsning, jf. aksjeloven § 2-2 andre ledd og allmennaksjeloven § 2-2 andre ledd. Et ideelt aksjeselskap er ingen juridisk betegnelse, men brukes for å omtale aksjeselskap der vedtektene setter til side det vanlige formålet om avkastning for i stedet å ivareta et bestemt formål uten at dette skal gå bekostning av aksjelovens krav til sunn forretningsdrift.

Minstekravet til dokumentasjon i aksjeselskap er stiftelsesdokument og vedtekter. Aksjelovens § 2-2 regulerer minstekravet til innhold i vedtektene. Disse er:

1. selskapets foretaksnavn,
2. selskapets virksomhet,
3. aksjekapitalens størrelse, jf. § 3-1,
4. aksjenes pålydende (nominelle beløp), jf. § 3-1.

I andre ledd heter det: *«Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.»*

Avhengig av hvordan man definerer ideelle barnehager, kan dermed også barnehager som er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, bli regnet som ideelle barnehager. Ideelle virksomheter kan ut fra dette være organisert som aksjeselskap.

Akasia Barnehage AS trenger derfor ikke endre selskapsform for å ha en ideell barnehagedrift.

4.3 Andre selskapsformer

Blant private barnehager er 53 % aksjeselskap, og 23 % samvirkeforetak. Omkring 40 % av de private barnehagene inngår i et foretak eller en foretaksgruppe. Andre selskapsformer er stiftelser, kirkelige fellesråd, foreninger, lag eller innretninger. I 2018 var det 506 slike private barnehager. (Kilde: Kunnskapsdepartementet).

Som omtalt ovenfor kan Akasia barnehage AS være et ideelt aksjeselskap. Inntil ny barnehagelov er vedtatt anbefaler KS-Konsulent å videreføre denne selskapsformen.

Akasia Barnehage AS eies 100 % av Akasia Holding AS. I dag er Akasia Barnehage AS skattepliktig, og betalte i 2018 vel kr. 2 millioner i skatt. I kapittel 6.2 omtaler vi skatte- og avgiftsforhold. Ved en omdanning til et ideelt formål kan fritak fra skatteplikt godkjennes. Betingelsen for fritak fra skatteplikt er at organisasjonen «ikke har erverv til formål». En slik vurdering må gjøres gjennom dialog med skattemyndighetene før selskapet etableres, og deretter en formell godkjenning. Vi kan derfor ikke vurdere ulike sider ved dette.

Hvem som er eier, og eierselskapets formål, kan ha betydning for skattemyndighetenes vurdering. Som en konsekvens av dette kan et direkte eierskap der Bergen kirkelige fellesråd eier Akasia Barnehage AS være en fordel. Så langt vi er kjent med, finnes det kommersielle, ikke-ideelle selskap som eier ideelle barnehager organisert som ideelle aksjeselskap. Siden ovennevnte forhold skal vurderes av det lokale skattekontor, tar vi ikke stilling til om en videreføring av Akasia Holding AS sitt eierskap kan påvirke godkjenning av fritak for skatteplikt.

I tillegg til å være en formelt skattemessig spørsmål, er dette også et omdømmetema. Dette gjelder både for å kunne tilføre størst andel av tilskuddet til barna i barnehagen, og omdømmet knyttet til

hvem som eier barnehageselskapet. Den kirkelige tilhørigheten gjennom et direkte eierskap mener vi bør ha positiv betydning for omdømmet. Vi omtaler mer om omdømmet i kapittel 7.

KS-Konsulent ser ingen grunn til å endre selskapsform fra aksjeselskap til en annen organisering ved et eventuelt skifte fra et kommersielt til ideelt formål.

Vurderingen av hvem som skal eie barnehageselskapet; Akasia Holding AS eller Bergen kirkelige fellesråd, bør gjøres ut fra skattelovgivningen dersom eier ønsker fritak fra skatteplikt, og om og i hvilken grad eierskapet har en omdømmebetydning.

5 Hva er en ideell barnehage?

5.1 Hva er ideelle organisasjoners formål?

En ideell organisasjon er en juridisk enhet som arbeider utelukkende for et sosialt formål for fellesskapets beste, og som reinvesterer eventuelt overskudd tilbake til organisasjonens formål. De ideelle organisasjonene skiller seg fra kommersielle virksomheter ved at de ikke har fortjeneste som formål, men har et annet grunnlag for sin virksomhet. Organisasjonsformen er i prinsippet uten betydning; ideelle organisasjoner kan for eksempel være organisert som stiftelser, aksjeselskap, samvirkeforetak eller foreninger. Nærings- og fiskeridepartementet har blant annet uttrykt følgende: *"Ideelle virksomheter har altså en virksomhetsidé som strekker seg ut over selve tjenesteproduksjonen og er preget av idealisme ved at den driftes uten økonomisk motiv, for å avhjelpe sosiale behov i samfunnet eller for å hjelpe bestemte utsatte grupper. Organisasjonen bidrar eksempelvis til å forfølge et sosialt formål og arbeider for samfunnets beste."*

Finansiering av ideelle organisasjoner varierer. Enkelte organisasjoner støtter seg nærmest utelukkende på donasjoner og kontingenter. Andre finansieres gjennom offentlige bevilgninger, mens andre finansieres gjennom inntekter fra kommersielle kontrakter, som regel med det offentlige. Sistnevnte er særlig vanlig innen helsesektoren.

Det kan i noen tilfeller være vanskelig å skille ideelle organisasjoner fra organisasjoner som ikke er ideelle, selv om også sistnevnte har et vedtektsfestet ideelt formål. Ideelle organisasjoner har ikke bare avstått fra fortjeneste i formell forstand, men også ved sin faktiske organisering. Organisasjoner med ideelt formål, som henter ut direkte eller indirekte fortjeneste til eierne er ikke ideelle. Indirekte fortjeneste kan f.eks. oppnås gjennom inngåelse av kontrakter med eierne om kjøp av varer eller tjenester over markedspris, salg av eiendom eller annet hvor fortjenesten går til eierne eller andre ekstraordinære tiltak. (Kilde: Wikipedia)

For barnehagesektoren har det vært rettet oppmerksomhet på om, og eventuelt i hvor stor grad, andre måter å hente ut penger fra et selskap, utover utbytte for å omgå utbyttebegrensningene, faktisk skjer. Eksempler på dette er å opprette et eiendomsselskap som sikrer overskudd ved å ta høy leie, opprette selskaper som leverer andre tjenester som for eksempel personal- og lønnsadministrasjon, regnskap og forvaltning, drift og vedlikehold av eiendom og uteanlegg, konsernbidrag og renter på lån innen konsernet.

Konsernmodellen innen Akasia-selskapene og kjøp og salg av tjenester mellom selskap, kan føre til en slik situasjon dersom Akasia Barnehage AS kjøper tjenestene til en høyere pris enn om tjenestene var kjøpt i det åpne konkurranseutsatte markedet. Vi har ikke grunnlag for, og det ligger utenfor vårt

oppdrag, å vurdere den interne prissettingen mellom selskapene i konsernet. På generelt grunnlag mener vi at selskap som leverer tjenester til det offentlige med offentlige tilskudd må være transparente i hvordan midlene benyttes.

5.2 Hva er en ideell barnehage?

Det finnes ingen lovfestet eller enhetlig definisjon av hva som er en ideell barnehage. Det ser ut til å være en gjengs oppfatning at ideelle barnehager skiller seg fra andre private barnehager ved at de ikke tar utbytte, og ved at de har et formål som strekker seg utover det å drive barnehage.

Siden det ikke finnes en klar definisjon av en ideell barnehage, er det ingen offentlig oversikt over antall ideelle barnehager. Statistikk for 2018 viser at det er 506 private barnehager som er organisert som stiftelser, kirkelige fellestråd, foreninger, lag eller innretninger.

Ulike definisjoner drøftes i høringsnotatet om nye barnehagelov i tilknytning til spørsmålet om kommunene skal kunne stille krav om ideelt drevne barnehager ved godkjenning av nye barnehager. Departementet mener at det kan være naturlig å definere ideelle barnehager som barnehager som reinvesterer eventuelle overskudd i barnehagedriften eller samfunnsnyttige formål i tråd med barnehagens formål. Det betyr at barnehagen må ha et tilleggsformål som skal framgå av barnehagens vedtekter. Dette tilleggsformålet må være samfunnsnyttig. Departementet ba høringsinstansene om å gi innspill til hvilke formål som skal regnes som samfunnsnyttige.

5.3 Fra kommersielt til ideelt formål

Ved en eventuell overgang fra kommersiell til ideell drift må vedtektene for Akasia Barnehage AS endres. For å kunne benytte ny lov med bestemmelser om ideelle barnehager, må man vente til loven er vedtatt og trer i kraft før nye vedtekter kan trå i kraft.

Dersom en endring til ideell drift skal gjennomføres før loven er vedtatt, anbefaler vi å ta utgangspunkt i høringsnotatets ulike definisjoner, hørings svar og andre barnehagers formuleringer.

KS-Konsulent anbefaler å gjennomføre vurderinger og beslutning om overgang til ideelt formål så raskt eierne finner det mulig å gjennomføre. Det finnes gode eksempler å hente formuleringer og erfaringer fra.

Nedenfor gjengir vi noen slike definisjoner og formuleringer om formål fra andre barnehager.

IBID Barnehager bruker følgende definisjon: «*Ideelle barnehager er barnehager som er godkjent som skattefri institusjon etter skattelovens § 2-32. Det vil si at det ikke kan tas ut utbytte av driften i noen ledd, og at barnehagene ikke har erverv som formål. Barnehagene drives av foreldrebetaling og offentlig tilskudd og alle inntekter til barnehagene går til å utvikle gode tilbud til barn og foreldre.*»

Formuleringen i vedtektene til det ideelle barnehageaksjeselskap Eventus Barnehager AS er: «*Barnehagen drives med et ideelt, ikke økonomisk formål og i samsvar med gjeldende lover og regler jamfør barnehageloven § 7.*»

Barnehagekjeden Pioner barnehager AS ble i juni i år endret til et ideelt aksjeselskap. Vedtektene i de fire barnehagene i denne kjeden er nå: «*Barnehagen skal drives som et ideelt AS der det ikke deles ut utbytte til aksjonærer og overskuddet skal benyttes til å realisere ikke-erhvervsmessige formål tilknyttet barnehagevirksomhet.*»

6 Økonomiske rammebetingelser

Barnehagedriften finansieres i det vesentlige av to hovedelementer; kommunalt tilskudd og foreldrebetaling. Tilskuddet reguleres gjennom barnehageloven og Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager og Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager (økonomiforskrift til barnehageloven). I dette kapitlet omtaler vi bestemmelsene og knytter de på generelt grunnlag til Akasia Barnehage AS.

6.1 Hvordan finansieres barnehagedriften i dag?

6.1.1 Barnehageloven med forskrift

Barnehagelovens § 14 - *Kommunalt tilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager* regulerer offentlige tilskudd. Vi siterer et utdrag fra § 14:

«Kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen, forutsatt at barnehagen har søkt om godkjenning før barnehagesektoren er blitt rammefinansiert.

Kommunen kan yte tilskudd til barnehager som søker om godkjenning etter at barnehagesektoren er rammefinansiert.

Godkjente ikke-kommunale barnehager, jf. første og andre ledd, skal behandles likeverdig med kommunale barnehager i forhold til offentlig tilskudd. Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om hva som menes med likeverdig behandling.»

I denne rapporten vier vi ikke oppmerksomhet på likeverdig behandling.

Forhold omkring krav som stilles til bruk av de offentlige tilskuddene og foreldrebetalingen er mer relevant i spørsmålet om kommersiell eller ideelt formål. Dette er regulert i barnehagelovens § 14a - *Krav til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i ikke-kommunale barnehager*. I § 14a står det:

«Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Barnehagen kan ha et rimelig årsresultat. Dette innebærer at følgende vilkår må være oppfylt:

- a) barnehagen kan bare belastes kostnader som direkte vedrører godkjent drift av barnehagen,*
- b) barnehagen kan ikke overfor eier eller eiers nærstående eller selskap i samme konsern som eier foreta transaksjoner og belastes kostnader på vilkår eller med beløp som avviker fra eller overstiger det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, og*
- c) barnehagen kan ikke ha vesentlig lavere personalkostnad per heltidsplass enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager.*

Som eiers nærstående menes nærstående som nevnt i aksjeloven § 1-5 første ledd. Med konsern menes selskaper som står i slikt forhold til hverandre som beskrevet i aksjeloven § 1-3.

Barnehageeier skal kunne dokumentere at offentlige tilskudd og foreldrebetaling er brukt i samsvar med formålet i første ledd.»

Det er et lovkrav, og i allmennhetens interesse, at offentlige tilskudd skal komme barna i barnehagen til gode. Vilklårene ovenfor er derfor gjenstand for stor oppmerksomhet. Samtidig er dette et tema med mange aspekter der transparens og åpenhet styrker omdømmet til barnehagene.

Nærstående i aksjelovens § 1-5, første ledd omfatter private interesser og eierskap i selskap. Ut fra eierskapet i Akasia Holding AS som igjen eier Akasia Barnehage AS anser vi ikke denne bestemmelsen som aktuell i denne sammenheng.

Bestemmelsen i § 14a om konsern gjelder for Akasia Barnehage AS. I aksjelovens § 1-3 om konsern heter det:

- «(1) Et morselskap utgjør sammen med et datterselskap eller datterselskaper et konsern.
 (2) Et aksjeselskap er et morselskap hvis det på grunn av avtale eller som eier av aksjer eller selskapsandeler har bestemmende innflytelse over et annet selskap. Et aksjeselskap skal alltid anses å ha bestemmende innflytelse hvis selskapet:
1. eier så mange aksjer eller andeler i et annet selskap at de representerer flertallet av stemmene i det andre selskapet, eller
 2. har rett til å velge eller avsette et flertall av medlemmene i det andre selskapets styre.
- (3) Et selskap som står i forhold som nevnt i annet ledd til et morselskap anses som datterselskap.
 (4) Ved beregningen av stemmerettigheter og rettigheter til å velge eller avsette styremedlemmer skal rettigheter som morselskapet og morselskapets datterselskaper innehar, regnes med. Det samme gjelder rettigheter som innehas av noen som handler i eget navn, men for morselskapets eller et datterselskaps regning.»

Det heter videre i loven at: «Kongen kan gi utfyllende forskrift om krav til regnskap, revisjon, og rapportering, krav til barnehagens dokumentasjon av bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling, og den ikke-kommunale barnehagens opplysningsplikt om økonomiske forhold». Følgende forskrift gjelder: Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager (økonomiforskrift til barnehageloven).

Kommunen skal føre tilsyn med virksomheter etter barnehageloven (§ 16). Dette gjelder alle forhold innenfor barnehageloven; også tilskuddsordningen.

Kommunen har adgang til å anvende økonomiske reaksjonsmidler overfor ikke-kommunale barnehager (Barnehageloven § 16 a).

6.1.2 KS-Konsulents vurdering

Ut fra den informasjon vi har om Akasia AS og de tre heleide selskapene, oppfatter vi at Akasia Barnehage AS faller inn under bestemmelsen i lov om barnehager § 14 a som gjengitt ovenfor når det gjelder transaksjoner og kostnader mellom selskap i konsernet.

Vårt oppdrag er å vurdere ulike forhold på generelt grunnlag uten å se nærmere på den faktiske situasjonen i Akasia barnehage AS. Vi er informert om at det aldri har blitt utbetalt utbytte fra Akasia Barnehage AS. Vi er ikke kjent med, eller har gått inn i transaksjoner eller prissetting av interne tjenester mellom selskap i konsernet. Ut fra lovreguleringene vi har omtalt ovenfor, bør dette forholdet ha stor oppmerksomhet både ved nåværende formål, og ved en eventuell overgang fra kommersielt til ideelt formål med barnehagedriften.

6.2 Skatte- og avgiftsmessige forhold

I tråd med skatteloven § 2-2 er alle aksjeselskap skattepliktige.

Barnehager organisert som aksjeselskap og som ikke har som mål å tjene penger, vil kunne falle inn under unntaksregel i skatteloven (skattelovens § 2-32). Betingelsen for fritak fra skatteplikt er at organisasjonen «ikke har erverv til formål».

Skatteplikt avgjøres etter en helhetsvurdering av virksomhetens art, selskapets oppbygging, den virksomhet som faktisk drives, formål slik det er nedtegnet i vedtektene og hvor det skal være hovedformålet som er avgjørende. Sentralt i den generelle vurderingen er om selskapet er opprettet

med sikte på å oppnå økonomiske fordeler for seg selv eller andre. Det vil være mulig å få en slik vurdering av skattekontoret i forkant av etablering av en ny organisasjon.

6.3 Beregning av tilskuddet

Kommunalt tilskudd er bestemt ut fra kommunale tilskuddssatser, beregnet på grunnlag av kostnad pr. plass i kommunens egne barnehager. Det er innført kompensasjonen for pensjons- og kapitalkostnader for å sikre bedre samsvar mellom kostnadene i de private barnehagene og tilskuddet de får fra kommunen.

Tilskuddet til private barnehager blir beregnet ut fra gjennomsnittlige utgifter i de kommunale barnehagene i den enkelte kommune. Tilskuddet blir beregnet én gang per år, basert på kommunens regnskap for året før, noe som gjør ordningen mer forutsigbar for de private barnehagene. På den annen side vil private barnehager først få betalt for å følge opp nye fordyrende reguleringer, som for eksempel økning av ansatte i henhold til bemanningsnorm, opptil to år etter at utgiftene startet å påløpe.

Private barnehager har krav på 100 prosent av det de kommunale barnehagene får i offentlig finansiering. Foreldrebetaling er for de aller fleste barnehager bestemt av maksimalprisen som årlig fastsettes i statsbudsjettet, og er lik for alle barnehager.

6.4 Økonomiske resultater i private barnehager

Private barnehagers inntekter er i stor grad styrt av nasjonalt regelverk, men varierer likevel betydelig da de avhenger av kostnadsnivået i den enkelte kommune. Telemarksforskning¹ har sett på hvorvidt finansieringsmodellen er årsak til variasjonen i de private barnehagenes økonomiske resultater, eller om det primært er egenskaper ved de enkelte barnehagene som er avgjørende for størrelsen på overskuddet.

Telemarksforskning fant at tilskuddsnivået har en klar betydning for private barnehagers overskudd, samtidig som inntektene langt fra forklarer alt. Barnehager eid av kjeder har høyere overskudd enn andre barnehager, men de fant ingen forskjell mellom enkeltstående aksjeselskaper og foreldreide barnehager. Typiske kostnadsfaktorer som barnehagestørrelse og barnehagealder har også en betydning.

Bergen kirkelige fellesråds barnehagedrift skjer i det vesentlige i Bergen kommune, og vil da oppleve mindre variasjon sammenliknet med et konsern med barnehager i forskjellige kommuner.

Kostnadsnivået er ikke nødvendigvis likt for barnehager innenfor samme kommune. Dette kan skyldes kvalitetsforskjeller, for eksempel bemanning eller lønnsnivå og pensjonsordning, men det kan også skyldes effektivitetsforskjeller. Barnehager i kjeder kan ha stordriftsfordeler i administrasjonen, og dyktige eiere kan ha en mer effektiv drift enn andre.

Årsresultatet omtales også i Barnehagelovens §14a, som setter krav til bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling i ikke-kommunale barnehager. «Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Barnehagen kan ha et rimelig årsresultat».

«Årsresultatet er ikke nødvendigvis midler som forsvinner ut av barnehagen ettersom størsteparten av overskuddet i sektoren settes av til å styrke egenkapitalen (TF-rapport nr. 426). Sett over flere år kan det imidlertid argumenteres for at årsresultatet er midler som ikke blir brukt til barnehagedrift.

¹ Økonomiske resultater i private barnehager. Hvilken betydning har tilskuddsmodellen? Trond Erik Lunder TF-notat nr. 18/2018

I praksis vil det normalt være behov for å ha en viss egenkapital, med mindre alle investeringer skal lånefinansieres 100 %. Egenkapitalen er likevel eierens eiendom selv om den beholdes i barnehagen. Flere tilfeller med omsetning av barnehager de senere årene viser at betydelig profitt kan oppnås ved salg, og barnehagens egenkapital og dokumenterte evne til å skape overskudd vil sannsynligvis ha avgjørende betydning for salgssummen.

Årsresultatet viser ikke eventuell profitt som eieren kan ha oppnådd gjennom transaksjoner gjennom utgiftspostene til barnehagen. Prising av slike transaksjoner er regulert av §14a i barnehageloven og av økonomiforskrift til barnehageloven og skal ikke gi profitt utover ordinær avkastning i markedet». (Telemarksforskning – TF-notat nr. 18/2018)

6.5 KS-Konsulents vurdering

Som omtalt tidligere er det flere måter å hente ut penger fra et selskap utover utbytte og samtidig omgå lovens utbyttebegrensninger. Konsernmodellen og kjøp og salg av tjenester mellom morselskap og datterselskap i Akasia kan reise spørsmål om hvordan slike forhold er sammenholdt med lovens krav. Vi har ikke grunnlag for, og det er utenfor vårt oppdrag, å vurdere interne transaksjoner i Akasia Holding AS og mellom datterselskap. Vår anbefaling har vært å ha transparens og åpenhet om disse forholdene. Dette gjelder både overfor kommunene som yter tilskudd, overfor soknene som eiere av Akasia AS, overfor foreldrene og ansatte i barnehagene og i møte med media og offentligheten.

Og med dette er vi etter vår vurdering ved kjernen i spørsmålet om eventuell overgang fra kommersielt formål til ideell barnehagedrift: Hvordan forstås selskapsorganisasjonen i Akasia AS? Og hvordan er tilliten til både aksjeselskapet og den enkelte barnehage? Hvordan er det å være ledere og ansatte i barnehagene? Hvordan er det å være eier av, og styremedlem i barnehagene? Hvordan omtales Akasias mange barnehager? Og hvilket omdømme har Akasia Barnehage AS? Og hva ved omdømmet fremmer eller hemmer det å drive barnehagen til beste for barna i barnehagene?

7 Omdømme

Omdømme forstås ofte med summen av forventninger omgivelsene har til et selskaps produkter, tjenester og aktiviteter sammenliknet med de forretningsmessige, sosiale og finansielle prestasjoner.

Omdømme oppstår i skjæringspunktet mellom forventninger og opplevelser som skapes av den aktuelle organisasjonens løfter om, og faktisk levering av det de har lovet. Det er ikke bare hva som leveres; det vil si opplevelsen, som avgjør omdømmet, men snarere hva som leveres sett opp mot hva som ble lovet; det vil si forventningene som er skapt.

Omdømme handler derfor om hva andre tenker og mener om Akasia barnehage AS og selskapets barnehager.

Vår erfaring er at småbarnsforeldre formidler seg imellom erfaringer fra barnehage, skole og fritidsaktiviteter. De daglige opplevelser barn og foreldre får i barnehagene i møte med ledere og medarbeidere er viktigst for å påvirke omdømmet. Med den politiske agendaen og medieoppmerksomheten private barnehager har hatt den siste tiden, vil også forhold omkring disponering av offentlige tilskudd ha betydning for omdømmet. Det er naturlig å tenke seg at foreldre som skal velge barnehageplass for sine barn vil velge en barnehage hvor en vet at ressursene blir brukt til beste for barna; eller til andre samfunnsnyttige relevante formål som de støtter.

Å ivareta en organisasjons omdømme gjennom strategisk kommunikasjon, er en oppgave for eierne, styret og daglig leder. Barnehagens formål, økonomiske disponeringer og forhold til offentlige myndigheter er eksempler på strategiske budskap.

Hvordan Den norske kirke, gjennom soknene i Bergen, framstår på disse områdene har stor innvirkning på omdømmet. For de fleste er det naturlig å forvente at kirken som barnehageeier skal være opptatt av barnas beste, og ikke hente ut penger til annen aktivitet eller på annen måte profitere på offentlig støtte som skal gå til beste for barna i barnehagene.

Akasia Barnehage AS har et kommersielt formål. Det har, så langt vi er informert om ikke vært utbetalt utbytte. Forutsatt at andre transaksjoner forholder seg til barnehageloven med forskrifters reguleringer av offentlig tilskudd, vil en overgang til ideelt formål være et strategisk anliggende mer enn reelle endringer i den økonomiske driften, og utbytteutbetalinger til eierne.

For å gi trygghet for at tilskuddene benyttes til barnehagedriften og å bygge et godt omdømme både utad, overfor de ansatte, soknene og kirkens medlemmer anbefaler vi et ideelt formål for barnehagedriften. Selv om Bergen kirkelige fellesråd har sett mulighet til å kunne overføre midler til kirkelige formål fra barnehagedriften, antar vi det vil oppfattes negativt om dette faktisk skulle skje. Dette vil forsås som at kirken anvender skattebetalernes penger tiltenkt og utbetalt til barnehagedrift, og som i stedet går til kirkelige formål i soknene eller innenfor kirkelige fellesråds ansvarsområde.

8 KS-Konsulents anbefaling

Med utgangspunkt i våre vurderinger og anbefalinger i flere av kapitlene ovenfor gir vi i dette kapitlet vår samlede anbefaling.

KS-Konsulent anbefaler å endre formålet for barnehagedriften fra kommersielt til ideelt formål. Organiseringen som aksjeselskap kan videreføres i tråd med aksjeloven og barnehageloven.

Vedtektene for aksjeselskapet må endres i samsvar med aksjelovens § 2-2 – andre ledd: *«Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.»*

Kjøp og salg av tjenester fra selskap eid av Akasia Holding AS kan videreføres i tråd med barnehagelovens § 14a: *«Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Barnehagen kan ha et rimelig årsresultat. Dette innebærer at følgende vilkår må være oppfylt:*

- a) barnehagen kan bare belastes kostnader som direkte vedrører godkjent drift av barnehagen,*
- b) barnehagen kan ikke overfor eier eller eiers nærstående eller selskap i samme konsern som eier foreta transaksjoner og belastes kostnader på vilkår eller med beløp som avviker fra eller overstiger det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, og*
- c) barnehagen kan ikke ha vesentlig lavere personalkostnad per heltidsplass enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager.*

Ved å organisere den ideelle virksomheten slik at den kommer inn under unntaksregel i skattelovens § 2-32, kan aksjeselskapet fritas for skatt. Dette vil for Akasia barnehage AS gi betydelig større midler disponibelt for barnehagedriften. Forutsetningen er at barnehagene er organisert som aksjeselskap som ikke har som mål å tjene penger. En slik godkjenning må foreligge på forhånd, og vi anbefaler dialog med skattekontoret i forberedelsene til omdanningen til ideelt formål.

I den skattemessige vurderingen kan det ha betydning hvem som eier barnehageselskapet ut fra eiers formål. Et kommersielt formål, og hvordan dette forholder seg til det ideelle datterselskapet, kan påvirke vurderingene av skattefritak. Et alternativ er at Bergen kirkelige fellesråd er eier av barnehageselskapet. Dette vil innebære juridiske og finansielle vurderinger som må utføres ut fra konkrete forhold i selskapene.

Vi mener også at et slikt direkte eierskap der Bergen kirkelige fellesråd på vegne av soknene står som eier, vil klargjøre eierskapet og kirkens rolle og hensikt med å eie og drive et stå stort antall barnehager. Vår forståelse er også at dette vil være en del av den strategiske kommunikasjonen for å styrke omdømmet og konkurransekraften både for barnehagene i konkurranse om å fylle plassene, som arbeidsgiver overfor de ansatte og for kommunen som barnehagemyndighet, tilskuddsforvalter og samarbeidspart.

9 Kilder

- Lov om barnehager
- Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager
- Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager (økonomiforskrift til barnehageloven).
- Aksjeloven
- Økonomiske resultater i private barnehager. Hvilken betydning har tilskuddsmodellen? Trond Erik Lunder TF-notat nr. 18/2018
- Kommersialisering av fellesgodene. Skriftserie nr. 2 – 2018 - Høgskolen i Innlandet
- Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti – Granavolden, 17. januar 2019
- Politisk plattform for et byråd utgått av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre – 2015 – 2019 - Bergen, 14. oktober 2015)
- Akasia Barnehage AS – Årsregnskap 2018
- Akasia Barnehage AS – Vedtekter
- Akasia AS – Vedtekter
- Kunnskapsdepartementets nettsider
- Wikipedia
- <http://eventus.barnehage.no/Innhold/Side/45163>

10 Vedlegg

Vedlegg 1 – Oppsummering av regjeringens forslag i ny barnehagelov

(hentet fra Kunnskapsdepartementets nettside - <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nytt-regelverk-for-private-barnehager-regjeringen-vil-sikre-apenhet-kvalitet-og-mangfold/id2642917/>)

Et nasjonalt økonomisk tilsyn skal ivareta at pengene kommer barna til gode

Det er varierende kompetanse og kapasitet i kommunene til å føre økonomisk tilsyn med private barnehager. En undersøkelse viser at kun én prosent av de private barnehagene hadde hatt

økonomisk tilsyn i perioden fra 2013 til 2016. Regjeringen vil utvikle et bedre og mer uavhengig tilsynssystem for barnehagene, for å få bedre kontroll med at tilskudd og foreldrebetaling kommer barna til gode.

Regjeringen foreslår å opprette et nasjonalt tilsynsorgan som har økonomisk tilsynsansvar for private barnehager. Forslaget innebærer at vi får et tilsynsorgan som har det helhetlige økonomiske tilsynsansvaret med alle barnehagene som inngår i samme selskap. Dette vil også gi et mer spesialisert miljø med gode forutsetninger for å kunne løse oppgaven effektivt. Departementet vil delegere tilsynsoppgaven til Utdanningsdirektoratet.

Kommunene vil fortsatt føre tilsyn med barnehagene når det gjelder regelverk som ikke handler om økonomi.

Private barnehager bør ikke bli kompensert for pensjonsutgifter de ikke har

Private barnehager får et påslag i driftstilskuddet tilsvarende 13 prosent av lønnsutgiftene i kommunale barnehager. Rundt 94 prosent av de private barnehagene har fått høyere tilskudd til pensjon enn de faktiske utgiftene de har hatt. Det er derfor rom for å redusere tilskuddet til pensjonsutgifter i private barnehager, uten at dette går utover pensjonsordningene til de ansatte.

Regjeringen foreslår derfor at tilskuddet til pensjoner blir nedjustert, slik at færre barnehager blir kompensert for utgifter som de ikke har.

Tydeliggjøre regelverket for bruk av tilskudd

Regjeringen vil tydeliggjøre dagens bestemmelse om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling, slik at den blir enklere å forstå.

For å gjøre det enklere for barnehagene å praktisere regelverket, vil regjeringen lage en statlig veileder om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling.

Egne rettssubjekter og forbud mot å drive annen virksomhet vil gi mer åpenhet

Det er i dag tillatt å drive annen virksomhet i samme rettssubjekt som private barnehager. Mange private barnehager er derfor registrert som en underenhet i et rettssubjekt som driver flere barnehager og annen virksomhet. I slike tilfeller er det ikke krav om at hver private barnehage må rapportere regnskapene sine i Brønnøysundregisteret. Det er derfor vanskelig å føre tilsyn med barnehagens bruk av offentlige tilskudd.

Regjeringen foreslår at hver private barnehage skal være et *selvstendig rettssubjekt*. Det skal ikke være tillatt å eie eller drive annen virksomhet i rettssubjektet som skal drive barnehage. Det betyr at barnehagene må utarbeide et offentlig tilgjengelig årsregnskap med balanse, inkludert egenkapital, gjeld og avsetning til utbytte. Dette vil skape betydelig mer åpenhet om barnehagens bruk av offentlige tilskudd og det vil være enklere å føre tilsyn. Det er tilsvarende krav for friskoler.

Regjeringen ønsker ikke at kravet skal gjelde for de minste barnehagene som har små administrative ressurser.

Kun lån fra finansforetak

Det er dokumentert at gjeldsgraden i den private delen av barnehagesektoren har vært høy i mange år. Det er høyere risiko for at private barnehager inngår låneavtaler som ikke er relevante for barnehagedriften når barnehagene bruker andre typer lån enn vanlige banklån. Dersom låneavtalen for eksempel blir inngått mellom selskap i samme konsern, er det ikke en uavhengig part som vurderer formålet og sikkerheten for lånet.

Et forbud mot å ta opp lån på andre måter enn i et finansforetak vil føre til at barnehager som inngår i et konsern, ikke lenger kan ta opp interne lån i konsernet. Dette vil forhindre at konsernet flytter gjeld ned i barnehagene fordi dette samlet sett er den beste løsningen for konsernet. Det vil også redusere risikoen for at gjeldsgraden i barnehagene blir for høy.

Regjeringen hører åpent om det bør lovfestes et forbud mot å ta opp lån på andre måter enn i et finansforetak.

Vurdere plassering av ansvaret for å behandle søknader om dispensasjon

Som lokal barnehagemyndighet kan kommunen i dag gi både kommunale og private barnehager dispensasjon fra bemanningskravene i barnehageloven med forskrifter.

Når kommunen gir kommunale barnehager dispensasjon fra bemanningskravene i barnehageloven med forskrifter, påvirker dette også driftstilskuddet til de private barnehagene. Oppgaven med å behandle denne typen dispensasjonssøknader skiller seg derfor fra andre oppgaver som kommunen utfører som lokal barnehagemyndighet. Det kan ikke utelukkes at økonomiske hensyn i noen tilfeller er avgjørende for kommunen når den behandler dispensasjonssøknader.

Det er viktig at private barnehager har tillitt til at dispensasjonssøknader fra private barnehager blir vurdert etter de samme kriteriene som søknader fra kommunale barnehager.

Regjeringen hører åpent om dispensasjonssøknader bør flyttes til et uavhengig organ, eller om lokal barnehagemyndighet skal organiseres slik at det sikrer uavhengighet og likebehandling av kommunale og private barnehager.

Bør det bli enklere å starte nye barnehager?

Barnehagesektoren er snart ferdig utbygget og kommunene gir derfor mindre tilskudd til å opprette nye plasser. Nye aktører må derfor kjøpe eksisterende barnehager, som gjør det vanskeligere for mindre og ideelle aktører å få innpass.

For å ivareta mangfoldet i sektoren hører regjeringen åpent om det bør bli lettere å få tilskudd til nye barnehager.

Det må avklares om kommunen skal kunne prioritere ideelle barnehager

Regjeringen ønsker å sikre et mangfoldig barnehagetilbud, der både ideelle og andre private barnehager har en sentral rolle. Flere kommuner har de siste årene fattet vedtak om at nye private barnehager skal være ideelle for å få tilskudd.

Det er behov for å avklare hva som definerer en ideell barnehage, og om kommunen skal ha mulighet til å prioritere disse. Regjeringen ber om høringsinstansenes syn på saken

Vedlegg 2 – Akasia Barnehage AS sin høringsuttalelse til forslag til nye barnehagelov med forskrifter

(hentet fra Kunnskapsdepartementet nettside: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-forslag-til-endringer-i-barnehageloven-med-forskrifter-ny-regulering-av-private-barnehager2/id2641852/?uid=5eabf9ae-95ad-4313-8c5a-c64401bf96ec>)

Kunnskapsdepartementet

Akasia Barnehage AS

Johan Berentsensvei 109

5163 Laksevåg

Bergen 23.07.19

Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter.

Akasia Barnehage AS viser til høringsbrev datert 26.04.19 om forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, og takker for muligheten til å bli hørt i denne saken.

Finansieringsmodellen

Akasia Barnehage er positive til en nasjonal sats som sikrer likeverdig behandling av alle barnehager. Det er viktig at en helhetlig utredning blir gjennomført slik at en sikrer et forutsigbart og enklere system som også er etterprøvbart. Den nye normen for pedagogtettethet og bemanning øker behovet for et nytt finansieringssystem. Dagens finansieringssystem med to års etterslep gir utfordringer med tanke på kvalitet i barnehagene. Finansiering må være i forhold til nasjonale krav til kvalitet, og det er uheldig at lovkrav er innført uten at finansiering er på plass.

Ber om innspill på om det bør bli enklere å få tilskudd til nye private barnehager og dersom det bør bli enklere, hvor høy bør terskelen være for at kommunen kan avslå søknad om tilskudd?

Akasia Barnehage er positiv til at det blir enklere å få tilskudd til nye private barnehager. Vi ser det som viktig det er et mangfold i eierforhold og at alle typer eiere har mulighet for å

starte og drive barnehager. At det er et mangfold i eierforhold ser vi som positivt i forhold til kvalitet på barnehagetilbudet.

Akasia Barnehage mener at dersom kommunen skal kunne avslå søknad om tilskudd må barnehagebruksplanen legges til grunn, at en må se på behov for barnehageplasser i kommunen.

Innspill på om kommunen skal få lovhjemmel til å stille vilkår om at nye private barnehager må være ideelle for å få tilskudd?

Akasia Barnehage ser det som viktig at det er et mangfold i barnehageeiere og mener at en slik lovhjemmel ikke må hindre private aktører å starte barnehager. Vi ser det som viktig at en definisjon av ideell ikke setter begrensninger i organisering. Hvordan en definerer ideell må og kunne innbefatte barnehager organisert som AS.

Endringer i driftstilskudd.

Akasia Barnehage mener at det må gjøres en helhetlig utredning før en gjøre endringer i finansieringssystemet.

Endringer i tilskuddet til pensjoner.

Akasia Barnehage støtter ikke forslaget om å nedjustere pensjonstilskuddet. Det bør gjøres en helhetlig utredning før en gjør endringer i finansieringssystemet.

Krav om barnehagene som egne rettssubjekt

Forslag om at hver enkelt barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt.

Akasia Barnehage støtter ikke forslaget om at hver enkelt barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Dette vil føre til økt administrasjon og ressursbruk. Det kan også gå utover stillingsvernet til våre ansatte. Ved eventuelle nedbemanninger vil ikke de ansatte ha rett på en stilling knyttet til en av våre andre barnehager.

Forslag om at private barnehager ikke kan eie eller drive annen virksomhet i rettssubjektet.

Akasia Barnehage er i utgangspunktet enig i at det ikke drives annen virksomhet i rettssubjektet, men mener at det er en forutsetning at det kan gjøres unntak for virksomhet som kan gi bedre ressursutnyttelse i barnehagene.

Dispensasjon fra kravet til grunnbemanning

Akasia Barnehage støtter forslaget om at det er Fylkesmannen som skal behandle søknader om dispensasjon fra normen om pedagogisk bemanning og dispensasjon fra utdanningskravet til pedagogisk leder og styrer.

Organisering av tilsyn

Akasia Barnehage støtter forslaget om at økonomisk tilsyn flyttes fra kommunen til departementet og Utdanningsdirektoratet.

Akasia Barnehager ønsker at tilsyn både med økonomi, kvalitet og innhold i barnehager flyttes til et faglig og uavhengig nasjonalt tilsyn.

Krav om stedlig leder

Akasia barnehage støtter departementets vurderinger og imøteser en ny bestemmelse i forskrift som regulerer når det kan gjøres unntak fra kravet om at hver barnehage skal ha en styrer.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/00267-26	Ugradert

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
BKF	BKF - Bergen kirkelige fellesråd	41/19	18.09.2019

Referat- og orienteringssaker

1. Protokoll fra møte i AU 03.09.19 – møte nr 03/19
2. Protokoll fra møte i Kirkebyggutvalget 22.08.19 – møte nr 01/19

Vedlegg:

Protokoll AU møte 03.09.19

Protokoll fra møte i kirkebyggutvalget 22.08.2019

Saksorientering

Skriv inn teksten her.

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering som de foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

MØTEPROTOKOLL**BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd**

Dato: 03.09.2019 kl. 13:15
Sted: Kirkevergens kontor, Aasegården, Møterom Lyderhorn
Arkivsak: 19/01263

Tilstede: Lars Kristian Stendahl Gjervik (leder), Bente Krokeide (nestleder), Bjarte Flaten (medlem), Asbjørn Valen (medlem), Gudmund Waaler (medlem),

Asbjørn Vilkenen (kirkeverge), Arne Tveit (kirkebyggsjef), Mette Rogstad Heimli (økonomisjef), Tove Margrete Nordmark (sjef menighetsavdeling), Inghild Hareide Hansen (gravplassjef), Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef)

Forfall:

SAKSKART		Side
Godkjenning av innkalling og saksliste		
<u>60/19</u>	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 04/19	2
Godkjenning av protokoll		
<u>61/19</u>	Godkjenning av protokoll fra møte i AU 04.06.19	2
Saker til behandling		
<u>62/19</u>	BKF - Økonomirapport pr 31.07.2019	3
<u>63/19</u>	Møteplan for BKF 2020	3
<u>64/19</u>	Revidering av eiermelding	4
<u>65/19</u>	Storetveit kirke - søknad om å ha stoler i stedet for benker fremst i kirkerommet - prøveprosjekt	4
Referat- og orienteringsaker		
<u>66/19</u>	Referatsaker	5

Bergen, 21.10.2006

Lars Kristian Stendahl Gjervik
Leder

Mona Gangsøy Eide
Møtesekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste**60/19 Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 04/19**

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	03.09.2019	60/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Sak «Storetveit kirke – søknad om å ha stoler i stedet for benker fremst i kirkerommet – prøveprosjekt» ble sendt ut på e-post i forkant av møtet, saken ble tatt med i møtet og fikk saksnummer 64/19.

Vedtak

BKF arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

Godkjenning av protokoll**61/19 Godkjenning av protokoll fra møte i AU 04.06.19**

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	03.09.2019	61/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokollen godkjennes som den foreligger

Vedtak

BKF arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

Saker til behandling**62/19 BKF - Økonomirapport pr 31.07.2019**

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	03.09.2019	62/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.07.2019 til orientering.

Vedtak

BKF arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

63/19 Møteplan for BKF 2020

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	03.09.2019	63/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar møteplan for 2020 som den foreligger

Vedtak

BKF arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

64/19 Revidering av Eiermelding

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	03.09.2019	64/19

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd gir sin tilslutning til fremlagt forslag til revidert Eiermelding.

Vedtak

BKF arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag med de endringer som kom frem i møtet.

65/19 Storetveit kirke - søknad om å ha stoler i stedet for benker fremst i kirkerommet - prøveprosjekt

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	03.09.2019	65/19

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd v/AU godkjenner søknaden om en utprøvningsperiode på 12 måneder, der de to fremste benkeradene i Storetveit kirke erstattes med jærstoler. De overflødige benkene oppbevares i menighetshuset
2. Menigheten betaler kostnadene med prosjektet.
3. Saken sendes videre til biskop for godkjenning. Prosten får kopi.

Møtebehandling

Domprost Gudmund Waaler deltok ikke i behandlingen av denne saken

Vedtak

BKF arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

Referat- og orienteringssaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
66/19	19/01263-10	Referatsaker

1. Protokoll fra møte i BKF 19.06.19 – møte nr 03/19
2. Protokoll fra møte i Kirkebyggutvalget 22.08.19 – møte nr 01/19

Muntlige orienteringer:

- Valgkomitéen for nytt styre i Akasia AS er ferdig med sitt arbeid, og oversender det til Akasias styre

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering som de foreligger

Vedtak

BKF arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Protokoll - Bergen kirkelige fellesråds kirkebyggutvalg

Møte: 01/19

Møtedato: Mandag 22.august

Kl: 16.30-18.30

Møtested:

Aasegården, møterom Lyderhorn

Tilstede:

Bergen Domkirke prosti:	Heidi Iren Saure
Bergensdalen prosti:	Per Kristian Erdal
Fana prosti:	Asbjørn Valen
Åsane prosti:	Audun Stølås

Administrasjonen: Arne Tveit

Møteleder:

Audun Stølås, leder av kirkebyggutvalget

Referent:

Arne Tveit

Saksliste:

Sak nr.	Sakstittel
01/19	Godkjenning av innkalling og saksliste
	Godkjenning av protokoll
02/19	Gjennomgang kirkebyggprosjekter 2019
	Budsjettrevisjon per 31.07.2019
03/19	Forslag til orgelprosjekt i Nygård
04/19	Budsjett / økonomiplan kirkebygg, med hovedvekt på 2020
05/19	Evalueringsrapport av arbeidet i kirkebyggutvalget
06/19	Orienteringssaker og eventuelt

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sak 01/19 Godkjenning av innkalling og saksliste. Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Innkalling godkjennes slik den foreligger
Saksliste godkjennes slik den foreligger
Protokollen godkjennes slik den foreligger

Sak 02/19 Gjennomgang av kirkebyggprosjekter for 2019 Budsjettrevisjon per 31.07.2019

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget tar orienteringen og budsjettrevisjonen til etterretning.

Sak 03/19 Forslag til orgelprosjekt i Nygård

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget anbefaler at det startes orgelprosjekt i Nygård med den foreslåtte finansieringsmodellen.

Sak 04/19 Budsjett / økonomiplan kirkebygg, med hovedvekt på 2020

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget tar det midlertidige forslaget til budsjett/økonomiplan til etterretning. Siden den nye kirkebyggutvalget sannsynligvis ikke blir valgt før i 2020, ønsker dagens kirkebyggutvalg et nytt møte seinere i høst, der en kan gå gjennom forslaget til kirkebyggbudsjett før det fremlegges for AU og fellesrådet.

Sak 05/19 Evaluering av arbeidet i kirkebyggutvalget

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget ser ikke noe behov for å foreslå endringer i vedtatt mandat for kirkebyggutvalget.

Utvalget ser det som viktig at det ikke går for lang tid mellom hvert møte i utvalget. Utvalget ønsker å ha god tid på å gjennomlese saksdokumenter før møter i utvalget, gjerne ved at dokumenter sendes i flere omganger, etter hvert som de er klare.

Sak 12/18 Orienteringssaker og eventuelt

Det ble gitt muntlige orienteringer

Kirkebyggutvalgets vedtak:

De muntlige orienteringssakene tas til etterretning

Bergen kirkelige fellesråd, 23.08.2019

Arne Tveit

Kirkebyggsjef/sekretær